

MAKSĀTNESPĒJAS UN TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS PROCESS

Senāta prakses apkopojums (2015.–2022. marts)

Judikatūras un zinātniski analītiskā nodaļa

2022.

Satura rādītājs

Ievads	7
2010. gada 26. jūlija Maksātspējas likums	8
7. panta pirmā daļa	8
7. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 1. martam)	8
13. panta pirmās daļas 2. punkts	8
13. panta pirmās daļas 6. punkts	9
20. panta pirmās daļas 7. punkts	9
22. pants	9
22. panta otrā daļa	9
22. panta trešā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2017. gada 5. janvārim)	10
26. panta trešā daļa	10
26. panta trešās daļas 8. punkts	10
28. pants	11
29. panta otrā daļa	11
38. panta otrā daļa	11
40. panta trešā daļa	11
40. panta ceturtās daļas 1. punkts	12
42. pants	12
42. panta pirmā daļa	12
42. panta trešās daļas 1. punkts	12
43. pants	12
62. panta piektā daļa	13
57. panta pirmās daļas 2. punkts	13
57. panta pirmās daļas 8. punkts	13
62. panta otrā daļa	14
63. panta pirmās daļas 3. punkts	14
63. panta trešā daļa	14
67. panta 9. punkts	14
72. panta pirmā daļa	15
72. panta pirmās daļas 2. punkts	15
72. ¹ pants	15
72. ¹ panta pirmā daļa	16
73. pants	16

73. panta otrā daļa	17
73. panta vienpadsmitā daļa	17
75. panta pirmā daļa	18
75. panta otrā daļa, trešā daļa	18
75. panta astotā daļa	19
80. pants	19
81. panta pirmās daļas 8. punkts	19
96. pants	19
99. panta pirmās daļas 2. punkts	20
101. panta pirmā daļa	20
113. panta pirmās daļas 1. punkts	21
113. panta pirmās daļas 9. punkts, trešā daļa	21
118. pants	21
118. panta ceturta daļa	21
123. panta pirmā daļa	21
123. panta otrā daļa	22
127. panta trešā daļa	22
134. panta otrās daļas 2. punkts	22
137. panta 12. punkts	23
139. panta 1. punkts	23
148. panta trešā daļa	23
149. pants	23
155. pants	24
155. panta ceturta daļa	25
160. panta 2. punkts	26
162. pants	26
164. pants	27
164. panta pirmā daļa, trešā daļa	27
164. panta otrā daļa	28
164. panta ceturta daļa	28
164. panta ceturta daļas 2. punkts	28
164. panta ceturta daļas 4. punkts	28
165. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 28. februārim)	29
165. panta trešās daļas 2. punkts	29
165. panta sestā daļa	29

170. panta otrā daļa	29
172. panta otrā daļa	29
174. panta pirmā daļa	30
176. panta otrā daļa	30
Pārejas noteikumu 6. punkts	30
Pārejas noteikumu 17.–18. punkts	30
Pārejas noteikumu 18. punkts	31
Civilprocesa likums.....	31
43. panta 10. punkts	31
137. pants	31
192. pants	31
215. panta 6. punkts	32
230. pants	32
230. panta pirmās daļas 5. punkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 2. decembrim)	32
230. panta ceturtdaļa, piektā daļa	32
251. panta 11. punkts	33
341. ⁶ pants.....	33
363. ² panta ceturtdaļa	34
363. ³ pants	34
363. ¹⁰ panta otrā daļa	35
363. ¹³ panta devītā daļa.....	35
363. ¹⁴ pants	36
363. ¹⁴ panta pirmā daļa	36
363. ¹⁷ panta ceturtdaļa.....	36
363. ¹⁹ panta pirmā daļa, otrā daļa, trešā daļa	36
363. ²⁹ pants	37
363. ³¹ panta otrā daļa.....	37
363. ³¹ panta ceturtdaļa	37
363. ³⁵ panta otrā daļa.....	37
363. ³⁶ pants.....	37
464. panta trešā daļa.....	38
617. panta otrā daļa	38
75. nodaļa.....	38
2007. gada 1. novembra Maksātnespējas likums	38

20. pants	38
33. panta pirmās daļas 3. punkts	39
50. panta 2. punkts	39
59. panta otrā daļa	39
63. panta ceturtdā daļa	39
67. panta otrā daļa	40
70. pants	40
74. panta pirmā daļa	40
85. panta otrā daļa	41
92. panta pirmās daļas 2. punkts	41
95. panta pirmās daļas 2. punkts	42
97. panta pirmā daļa	42
99. panta ceturtdā daļa	42
138. pants	43
158. panta otrā daļa	43
177. panta otrā daļa	43
188. panta pirmās daļas 3. punkts	43
Likums „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju”	43
7. panta pirmās daļas 2. un 3. punkts	43
69. pants	44
Civilprocesa likums (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim)	44
363. ⁸ pants	44
363. ¹¹ pants	44
363. ²⁰ pants	44
Latvijas Republikas Satversme	45
92. pants	45
105. pants	45
Civillikums	45
16. pants	45
1294. pants	46
1710. un 1712. pants	46
1779. pants	46
Komerclikums	46
169. panta otrā daļa	46
169. panta trešā daļa	47

170. pants	48
345., 346. pants	48
Zemesgrāmatu likums	48
45. panta 1. punkts	48
46. panta pirmā daļa	49
Administratīvā procesa likums	49
191. panta pirmās daļas 1. punkts	49
Eiropas Padomes 2000. gada 29. maija Regula Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām	49
40. pants	49
Apkopojumā izmantotie nolēmumi	51
Satversmes tiesas nolēmumi	51
Senāta nolēmumi.....	51

Ievads

Šajā tiesu prakses apkopojumā iekļautas Senāta Civillietu departamenta nolēmumos¹ ietvertās atziņas fizisko un juridisko personu maksātnespēju un tiesiskās aizsardzības procesu regulējošo normatīvo aktu piemērošanā. Apkopojumā minētas Senāta atziņas, kas atrodamas nolēmumos, kas pieņemti laika posmā no 2015. gada līdz 2022. gada martam, kā arī atsevišķu pirms 2015. gada pieņemto Senāta nolēmumu atziņas, kas cieši saistītas ar vēlāk pieņemtajos nolēmumos izteiktajām atziņām.

Senāta atziņas norādītas pie tiesību normām, kas bija spēkā laikā, kad tika ierosināti attiecīgie maksātnespējas procesi. Maksātnespējas procesiem, kas ierosināti pirms 2008. gada 1. janvāra, bija piemērojamas likuma “Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju” normas. No 2008. gada 1. janvāra bija piemērojamas 2007. gada 1. novembrī pieņemtā Maksātnespējas likuma normas. Savukārt no 2010. gada 1. novembra ir piemērojamas 2010. gada 26. jūlijā pieņemtā Maksātnespējas likuma normas. Līdz ar grozījumiem Maksātnespējas likumā tika grozītas arī maksātnespējas procesu regulējošās Civilprocesa likuma normas, līdz ar to apkopojumā atsevišķi izdalītas atziņas pie Civilprocesa likuma pantiem lietās, kas ierosinātas, balstoties uz 2007. gada 1. novembrī pieņemto Maksātnespējas likumu un 2010. gada 26. jūlijā pieņemto Maksātnespējas likumu.

Apkopojumā iekļautas arī atziņas pie atsevišķiem Civillikuma, Komerclikuma, Zemesgrāmatu likuma, Administratīvā procesa likuma un Eiropas Padomes 2000. gada 29. maija Regulas Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām pantiem, kuru normas bijušas nozīmīgas maksātnespējas lietās vai lietās, kas skar maksātnespējas tiesību jautājumus. Ņemot vērā normatīvā regulējuma būtiskās izmaiņas, katrā konkrētā gadījumā ir izvērtējams, ciktāl Senāta atziņa ir attiecināma uz piemērojamo tiesību normu. Jāievēro arī, ka tiesas atziņās izmantotā terminoloģija atbilst likumu terminoloģijai nolēmumu pieņemšanas laikā – piemēram, ar 2016. gada 22. decembra likumu “Grozījumi Maksātnespējas likumā” “administrators” aizstāts ar “maksātnespējas procesa administratoru”, ar 2018. gada 31. maija likumu “Grozījumi Maksātnespējas likumā” “Maksātnespējas administrācija” aizstāta ar “Maksātnespējas kontroles dienestu”, taču apkopojumā lietoti agrākie termini.

¹ Senāta nolēmumiem pievienota hipersaite uz to atrašanās vietu Tiesu informācijas sistēmā ([TIS](#)), ko var izmantot autorizēti TIS lietotāji. Nolēmumi anonimizētā formā pieejami arī Latvijas tiesu e-pakalpojumu [portālā](#) vai arī Augstākās tiesas Judikatūras nolēmumu [katalogā](#). Satversmes tiesas nolēmumiem pievienota hipersaite uz to atrašanās vietu Latvijas Republikas tiesību aktu portālā [likumi.lv](#).

2010. gada 26. jūlija Maksātnespējas likums

7. panta pirmā daļa

No Maksātnespējas likuma 7. panta pirmās daļas izriet, ka nodrošinātā kreditora statusa priekšnoteikums ir spēja maksātnespējas procesa laikā gūt sava prasījuma apmierināšanu no parādnieka iekļātās mantas. Maksātnespējas likuma izpratnē kreditors nodrošinātā kreditora statusu var iegūt tikai gadījumā, ja tā prasījuma tiesības ir nodrošinātas ar pašam parādniekam piederošu lietu, jo maksātnespējas procesā kreditoru saistību dzēšana notiek ar parādniekam piederošu mantu (*sal. Senāta 2014. gada 30. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-12/2014](#) (C27195813), 7.2. punkts*). Par nodrošinājumu kalpojošās mantas, kas ir trešās personas īpašums, pārdošanai maksātnespējas procesā nav tiesiska pamata (*Senāta 2016. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2016](#) (C30642215), 13. punkts*).

Iztulkojot Maksātnespējas likuma 7. panta pirmo daļu pēc šīs normas mērķa un ņemot vērā Maksātnespējas likuma 6. panta 1. punktā ietvertu tiesību saglabāšanas principu, par nodrošināto kreditoru atzīstama arī persona, kuras ķīlas tiesība reģistrēta Kadastra reģistrā atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 73.⁸ panta pirmajai daļai arī tad, ja pēc dzīvojamās mājas privatizācijas vienlaikus ar īpašuma tiesību nostiprināšanu ķīlas devējam zemesgrāmatā nav nodibināta hipotēka ķīlas ņēmējam (*Senāta 2015. gada 20. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-24/2015](#) (C30583914), 9.3. punkts*).

7. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 1. martam)

Kaut arī Maksātnespējas likuma 7. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 1. martam) to tieši neparedzēja, trešās personas, kuras ir ķīlas (hipotēkas) ņēmējas, bet kurām nav prasījuma tiesību pret maksātnespējīgo parādnieku, bija atzīstamas par nodrošināto kreditoru, jo ķīlas ņēmējs nevar zaudēt pirms maksātnespējas procesa iegūtās lietu tiesības. Tas sakrīt ar likumdevēja 2014. gada 25. janvāra grozījumiem Maksātnespējas likuma 7. pantā, kur precizēta nodrošinātā kreditora definīcija, novēršot atšķirīgas interpretācijas iespējas situācijā, kad parādnieks devis ķīlu par trešās personas saistību (*Senāta 2013. gada 4. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-42/2013](#) (C31299813), 6.3. punkts, Senāta 2014. gada 30. aprīļa spriedums lietā Nr. [SPC-10/2014](#) (32293512), 9.1–9.2. punkts, 2016. gada 20. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-9/2016](#) (C33241015), 11. punkts*).

13. panta pirmās daļas 2. punkts

Ievērojot administratora pienākumu apjomu, ir nepieciešams, lai viņam būtu atbilstoša kvalifikācija, zināšanas un pieredze. Tas nodrošina ne vien maksātnespējas procesa netraucētu norisi, bet arī sabiedrības uzticēšanos maksātnespējas regulējuma efektivitātei. Tādējādi saīsinās maksātnespējas procesa ilgums, samazinās šā procesa izmaksas un palielinās tā ietvaros atgūto līdzekļu apmērs. Tas atbilst kreditoru, parādnieka un valsts interesēm, kā arī veicina šo interešu sabalansēšanu (*Satversmes tiesas 2011. gada 22. novembra spriedums lietā Nr. [2011-04-01](#), 16. punkts*).

13. panta pirmās daļas 6. punkts

Amata ierobežojumi personām, kuras pilda valstij nozīmīgas funkcijas (piemēram, tiesneši, prokurori, advokāti, zvērināti tiesu izpildītāji u. c.), var būt stingrāki nekā citās jomās. Tostarp arī kritēriji, kas saistīti ar amata pretendenta personību. Nosakot šāda veida ierobežojumus, likumdevējs centies panākt, lai administratora amatam, kura pildītāja galvenais uzdevums ir nodrošināt maksātnespējas procesa efektivitāti, tiktu izvirzīti kandidāti ar nevainojamu reputāciju. Personas statuss kriminālprocesā varētu ietekmēt gan administratora amata kandidāta reputāciju, gan kavēt maksātnespējas procesa norisi (*Satversmes tiesas 2006. gada 23. februāra spriedums lietā Nr. [2005-22-01](#), 10.2. punkts*).

20. panta pirmās daļas 7. punkts

Vērtējot, vai pastāv pamatotas šaubas par administratora objektivitāti (Maksātnespējas likuma 20. panta pirmās daļas 7. punkts), tiesai jākonstatē nevis apstākļi, kas vienīgi maksātnespējas procesā iesaistītajām personām varētu radīt šaubas par administratora objektivitāti, bet gan apstākļi, kas saprātīgam vērotājam no malas, ievērojot konkrētās lietas faktus un apstākļus, varētu radīt šaubas par administratora objektivitāti (*Senāta 2016. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. [SPC-3/2016](#) (C29392415), 10.1. punkts*).

22. pants

Apstākļos, kad maksātnespējas administrators atcelts no amata ar tiesas lēmumu un maksātnespējas procesu īsteno cits administrators, jautājuma lemsana par pirmā administratora atcelšanas juridisko pamatu nonāktu pretrunā ar lietderības un maksātnespējas procesa efektivitātes norises principa nodrošināšanas apsvērumiem (*Senāta 2017. gada 5. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-25/2017](#) (C33416410), 3. punkts*).

22. panta otrā daļa

Lai nepieļautu nepamatotu pāreju no maksātnespējas procesa uz tiesiskās aizsardzības procesu, kas maksātnespējas administratoram ļautu izvairīties no normatīvajos aktos paredzētajām sekām par pārkāpumiem maksātnespējas procesā, situācijā, kad Maksātnespējas administrācija pieņēmusi lēmumu, kurā atzinusi, ka administrators pārkāpis Maksātnespējas likuma 20. panta otrās daļas prasības, tiesai pirms pieteikuma par tiesiskās aizsardzības procesa pasludināšanu izskatīšanas jāizlemj jautājums par administratora atbildību maksātnespējas procesā (*Senāta 2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2015](#) (C29389515), 7. punkts*).

Maksātnespējas procesa lietas ir sevišķa lietu kategorija. Ievērojot Maksātnespējas likuma mērķi, tiesas ieceltajam administratoram ir jāveicina parādnieka maksātnespējas atjaunošana un jāaizsargā kreditoru kopuma intereses. Ja tiesa atzīst, ka ir iestājies kāds no Maksātnespējas likuma 22. panta otrajā daļā noteiktajiem atcelšanas pamatiem, tad administrators atceļams no konkrētā maksātnespējas procesa. Šāds tiesas lēmums sekmē Maksātnespējas likuma mērķa sasniegšanu. Savukārt administratoram, kuru tiesa atceļ, nav subjektīvo tiesību turpināt administratora pienākumu pildīšanu konkrētā

maksātnespējas procesā (*Satversmes tiesas 2015. gada 12. marta spriedums lietā Nr. [2014-23-01](#), 14. punkts*).

22. panta trešā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2017. gada 5. janvārim)

No Maksātnespējas likuma 22. panta trešās daļas (redakcijā līdz 2017. gada 5. janvārim), kas noteic, ka, ja administratora darbībā ir konstatēti pārkāpumi, administratoru atceļ tikai tajā tiesiskās aizsardzības procesā vai juridiskās personas maksātnespējas procesā, kurā konstatēti pārkāpumi, izriet, ka tad, ja maksātnespējas process vai tiesiskās aizsardzības process izbeigts, administratora atcelšana no administratora pienākumu pildīšanas šajā procesā vairs nav iespējama (*Senāta 2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-14/2017](#) (C29620211), 31. punkts*).

Ja kreditora prasījums ir apstrīdēts, maksātnespējas pasludināšana nav iespējama, kamēr attiecīgais strīds nav atrisināts, jo strīds par parādu izslēdz maksātnespējas prezumpcijas piemērošanu un parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu (*Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-3/2015](#) (C32249714), 11.1. punkts*).

26. panta trešā daļa

Administratoram kā ar publiskām pilnvarām apveltītai personai primāri jābūt lojālam pret likumu un maksātnespējas procesa likumīgu norisi, nevis pret parādnieku vai kreditoriem personiski. Kopsakarā ar Maksātnespējas likuma 20., 21. un 22. panta normām administrators nav uzskatāms par vienkāršu parādnieka vai kreditora pārstāvi (*Senāta 2018. gada 24. maija lēmums lietā Nr. [SKC-618/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0524.C04268909.7.L), 17. punkts; sk. arī: 2021. gada 26. aprīļa lēmuma lietā Nr. [SPC-6/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0426.C30412620.4.L), 7.2. punktu; 2022. gada 28. februāra sprieduma lietā Nr. [SKC-19/2022](#) (ECLI:LV:AT:2022:0228.C30853118.8.S), 7.3. punktu*).

Kā ar publiskām pilnvarām apveltīta persona administrators nekādā gadījumā nedrīkst stādīt savas intereses pāri likumīga un efektīva maksātnespējas procesa interesēm. Maksātnespējas likuma 26. panta otrās daļas kontekstā tas attiecas gan uz pašu maksātnespējas procesu, gan arī uz tiem tiesvedības procesiem, kuri uzsākti uz administratora prasības vai pieteikuma pamata (*Senāta 2018. gada 24. maija lēmums lietā Nr. [SKC-618/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0524.C04268909.7.L), 17. punkts*).

Administratoram ir pienākums tiesvedības gaitā atbildēt uz pretējās puses jautājumiem un iesniegt dokumentus, kas nav un nevar būt atbildētāju rīcībā, bet kuriem ir nozīme lietas izskatīšanā. Ja administratoram nav zināms par šādu dokumentu pastāvēšanu, tad arī par to ir jāinformē lietas dalībnieki, nevis jāignorē viņu pieprasījumi (*Senāta 2018. gada 24. maija lēmums lietā Nr. [SKC-618/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0524.C04268909.7.L), 17. punkts*).

26. panta trešās daļas 8. punkts

Ja ka administrators saskatījis iespējamu noziedzīga nodarījuma pazīmes parādnieka pārstāvja rīcībā, administratoram ir pienākums patstāvīgi izvērtēt visu savā rīcībā esošo

informāciju un pēc savas iniciatīvas vērsties tiesībaizsardzības institūcijās arī tad, ja tiesību aizsardzības institūcijā jau ir vērsusies cita persona (*Senāta 2021. gada 26. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-6/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0426.C30412620.4.L), 8. punkts*).

28. pants

Ievērojot Maksātnespējas likuma 28. pantā ietverto šī regulējuma mērķi un kārtību, kādā pilnvarojums tiek izdots, nav pieļaujama situācija, kad divi administratori reizē darbojas maksātnespējīgas sabiedrības maksātnespējas procesā. Tādēļ pilnvarotais administrators atzīstams par tiesas ieceltā administratora aizvietotāju, nevis par viņa palīgu, un aizvietošana nozīmē to, ka tiesas ieceltā administratora pilnvaras veikt darbības maksātnespējas procesos tiek apturētas uz pilnvarojuma spēka esamības laiku (*Senāta 2019. gada 2. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0402.C29565117.6.L), 10. punkts*).

29. panta otrā daļa

Nav pieļaujama situācija, kad parādnieka kreditoriem vai administratoram jācieš tāda maksātnespējas procesa administratora rīcības dēļ, kurš nav pienācīgi pildījis viņam ar likumu uzliktos pienākumus, un tas nevar ietekmēt jaunieceltā administratora tiesības uz depozīta izmaksu. Turklāt atbilstoši Maksātnespējas likuma 29. panta otrajai daļai administrators neatbild par parādnieka un iepriekšējo administratoru rīcību un darījumiem, kas slēgti, pirms viņš sācis pildīt administratora pienākumus (*Senāta 2016. gada 9. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-10/2016](#) (C24160315), 5.4. punkts*).

38. panta otrā daļa

Prasījuma tiesību samazinājums par 75–80% ir netipisks komercdarbībai, vēl jo vairāk, ja tas noticis bez kreditora piekrišanas. Tādēļ tiesai īpaši rūpīgi bija jāpievēršas piemērojamo tiesību normu sistēmiskajai un teleoloģiskajai iztulkošanai Satversmes 105. panta un Maksātnespējas likuma mērķu un principu kontekstā (*Senāta 2015. gada 28. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-17/2015](#) (C30557714), 10. punkts, sk. arī 2014. gada 31. oktobra sprieduma lietā Nr. [SPC-27/2014](#) (C27150012), 10.2. punktu*).

40. panta trešā daļa

Galvenā parādnieka ārpusstiesas tiesiskās aizsardzības procesa plānu nesaskaņojuša kreditora stāvoklis ārpusstiesas tiesiskās aizsardzības procesa gaitā nevar tikt pasliktināts, samazinot ķīlas tiesību uz ķīlas parādniekam piederošo nekustamo īpašumu, tādēļ šā kreditora prasījums pret ķīlas parādnieku ir spēkā, turklāt apmēra ziņā tas atbilst kreditora pilnam prasījuma apmēram pret galveno parādnieku, kāds pastāvēja pirms galvenā parādnieka ārpusstiesas tiesiskās aizsardzības procesa plāna apstiprināšanas (*Senāta 2014. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-27/2014](#) (C27150012), 10.3. punkts*).

40. panta ceturtais daļas 1. punkts

No Maksātnespējas likuma 40. panta ceturtais daļas 1. punkta izriet, ka tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā ir jānorāda visi kreditori. Parādnieks nevar izvēlēties, kurus kreditorus plānā iekļaut, bet kurus neiekļaut (*Senāta 2013. gada 11. septembra spriedums lietā Nr. [SPC-38/2013](#) (C34061212), 14. punkts*).

42. pants

Parādnieka saistību apjoma pareizai konstatēšanai ir būtiska nozīme, jo tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns ir saskaņojams ar likumā noteikto kreditoru skaitu, un tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna īstenošanas iespējamība ir izvērtējama attiecībā pret visiem tās kreditoriem. Tiesiskās aizsardzības procesa plānā jānorāda visas parādnieka saistības, arī tās, par kurām pastāv strīds (*Senāta 2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 16. punkts*).

42. panta pirmā daļa

Tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā Maksātnespējas likums neparedz parādniekam tiesības izlemt jautājumu par kreditora prasījuma neatzīšanu. Vienpersoniski izlemjot jautājumu par kreditora prasījuma pamatotību, parādnieks var nepamatoti izslēgt kreditoru no to personu loka, ar kuru saskaņojams tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāns. Prasība, ko tiesā par parāda piedziņu cēlis kreditors, nedod tiesisku pamatu kreditora interešu ignorēšanai tiesiskās aizsardzības procesa plānā un procesā (*Senāta 2014. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. [SPC-28/2014](#) (C27209313), 6. punkts*).

42. panta trešās daļas 1. punkts

Tā kā līgumsods ir akcesora saistība, atbilstoši Maksātnespējas likuma 42. panta trešās daļas 1. punktam, saskaņojot tiesiskās aizsardzības procesa plānu, to nevar uzskatīt par galveno prasījumu, un līdz ar to arī tas nav iekļaujams tiesiskās aizsardzības procesa plānā (*Senāta 2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716), 10.3. punkts*).

43. pants

Administrators rīcībai, sniedzot savu atzinumu par tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu, ir jāatbilst Maksātnespējas likuma 26. panta otrajā daļā (*administrators nodrošina efektīvu un likumīgu tiesiskās aizsardzības procesa norisi un mērķu sasniegšanu*) noteiktajiem kritērijiem. Administratoram kā attiecīgās tiesību jomas sertificētam speciālistam nevar būt nezināms apstāklis, ka, nododot saistības bezstrīdus piespiedu izpildei, ir iespējams apiet prasījuma izskatīšanu pēc būtības, tādējādi sasniedzot vēlamu rezultātu – tiesas nolēmumu, kas ir pamats nodrošinātā kreditora prasījuma nodibināšanai. Tas vien, ka administrators rīcībā nonāk ziņas, kas liecina par iespējamu fiktīvu darījumu, ir pietiekams pamats, lai jo īpaši skrupulozi izvērtētu konkrēta darījuma apstākļus un normatīvajos aktos noteiktajos termiņos spertu visus iespējamus soļus, nepieļaujot ļaunprātību no iesaistīto personu puses (*Senāta*

2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 18. punkts, 2015. gada 28. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-17/2015](#) (C30557714), 9.2. punkts).

62. panta piektā daļa

Ja tiesas sēdē maksātnespējas procesa pieteikums netiek izskatīts pēc būtības un kreditors to ir atsaucis sakarā ar sava prasījuma apmierināšanu, jāatzīst, ka nav neviena no Maksātnespējas likuma 62. panta piektajā daļā paredzētajām pazīmēm, lai juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējam atteiktu atmaksāt depozītu (*Senāta 2012. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-53/2012](#) (C30403513), 6.3. punkts*).

57. panta pirmās daļas 2. punkts

Tā kā maksātnespējas procesa pieteikuma izskatīšana notiek sevišķās tiesāšanas kārtībā, Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punktā un Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devītajā daļā lietotais jēdziens „pamatoti iebildumi” ir iztulkojams šaurāk, nekā tas būtu darāms, izskatot strīdu par prasījuma pamatotību prasības tiesvedības kārtībā. Parādnieka iebildumi pret kreditora prasījumu maksātnespējas procesā uzskatāmi par pamatotiem, ja tie pirmšķietami var izslēgt kreditora iesniegtā maksātnespējas pieteikuma pamatā esošā prasījuma atzīšanas iespēju (*Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-3/2015](#) (C32249714), 12. punkts*).

Sabiedrības valdes locekļa, kurš līguma parakstīšanas brīdī ir tiesīgā persona, iespējami prettiesiska rīcība (pretēja viņa pārstāvētās sabiedrības interesēm) pati par sevi neliecina par noslēgtā līguma spēkā neesību. Līdz ar to, ja darījuma spēkā esība no parādnieces puses nav apstrīdēta, neatkarīgi no krimināllietas iznākuma darījums, ar kuru pamatots maksātnespējas pieteikums (saskaņā ar Maksātnespējas likuma 57. panta 2. punktu un Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devīto daļu), nezaudēs spēku (*Senāta 2015. gada 5. novembra spriedums lietā Nr. [SPC-14/2015](#) (C12261614), 6. punkts*).

Ja parādnieks pēc būtības nav apstrīdējis parādu, bet atsaucies vien uz iespējamu pretprasījuma esību, šādi parādnieka iebildumi nav uzskatāmi par tādiem, kas pirmšķietami var izslēgt maksātnespējas procesa pieteikuma pamatā esošā prasījuma atzīšanas iespēju (*Senāta 2017. gada 16. novembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-34/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1116.C32203717.1.L), 5.1.4. punkts*).

Kreditora brīdinājums ir likuma obligāta prasība pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas tiesā. Juridiskās personas pamatoti iebildumi uz brīdinājumu ir vienīgais tiesiskās aizsardzības līdzeklis pret tās maksātnespējas procesu, tāpēc šīs prasības neievērošana atzīstama par pieteikuma patstāvīgu noraidīšanas pamatu (*Senāta 2012. gada 7. marta spriedums lietā Nr. [SPC-25/2012](#) (C28442011), 8.7. punkts*).

57. panta pirmās daļas 8. punkts

Tiesnesim nav tiesību grozīt pastāvošās tiesiskās attiecības, pamatojoties uz apstrīdētu lēmumu, pirms tā likumība ir pārbaudīta kasācijas instances tiesā sakarā ar iesniegto protestu. Tas izriet arī no Civilprocesa likuma 4. panta. Tādējādi, lai gan Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 8. punkts paredz, ka ārpustiesas tiesiskās

aizsardzības procesa pasākumu plāna nepildīšanas gadījumā pasludināms maksātnespējas process, šādu lēmumu tiesnesis nevar pieņemt, ja par ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesa pasludināšanu Augstākajā tiesā iesniegts protests, kas vēl nav izskatīts (*Senāta 2015. gada 24. marta lēmums lietā Nr. [SPC-7/2015](#) (C35076014), 9.2. punkts*).

62. panta otrā daļa

No Ministru kabineta 24.02.2015. noteikumu Nr. 88 „Kārtība, kādā iemaksā un izmaksā depozītu juridiskās un fiziskās personas maksātnespējas procesā” 23. punkta iztulkojuma neizriet, ka tas ierobežo administratora tiesības prasīt izmaksāt parādnieka iemaksāto naudu, lai realizētu Maksātnespējas likuma 62. panta otrajā daļā noteikto depozīta mērķi, proti, segt maksātnespējas procesa izmaksas, tostarp administratora atlīdzību un izdevumus, kas rodas, lai nodrošinātu juridiskās personas maksātnespējas procesa likumīgu un efektīvu norisi (*Senāta 2016. gada 9. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-10/2016](#) (C24160315), 5.5. punkts*).

63. panta pirmās daļas 3. punkts

Līdz ar juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienu apstājas ne vien līgumisko procentu un līgumsoda, bet arī likumisko procentu (*Civillikuma 1759. pants*) pieaugums (*Senāta 2021. gada 12. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-71/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0112.C29854011.9.S), 14. punkts*).

63. panta trešā daļa

Maksātnespējas likuma 63. panta trešajā daļā noteiktais par saistību izpildes termiņa iestāšanos juridiskās personas maksātnespējas dienā attiecas tikai uz šī likuma 56. pantā minēto speciālo subjektu, proti, parādnieku, bet neattiecas uz līgumslēdzēju pusi, kurai nav pasludināta maksātnespēja (*2018. gada 27. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-196/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0322.C33413112.1.S), 12. punkts*).

Maksātnespējas likuma 63. panta trešās daļas nosacījums par saistību izbeigšanos nav tulkojams tādējādi, ka ar būvniekam pasludinātu maksātnespēju tiktu atceltas izpildīto būvdarbu kvalitātes prasības un garantijas termiņš, kurā būvniecības defekti varētu parādīties, būtu atzīstams par izbeigušos. Šī norma pirms termiņa neatceļ būvniecības garantijas prasības (*Senāta 2021. gada 12. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-9/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1012.C28386415.7.S), 9. punkts; 2021. gada 21. decembra spriedums lietā Nr. [SKC-6/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1221.C28338816.8.S), 7.4. punkts*).

67. panta 9. punkts

Tiesības noslēgt izlīgumu jebkurā procesa stadijā tiesā veidā apliecina Civilprocesa likuma 226. panta pirmā daļa, un tiesas noteiktais termiņš lūgumu pieteikšanai nav attiecināms uz pieteikumu par izlīguma apstiprināšanu un tiesvedības izbeigšanu lietā. Maksātnespējas likuma normas neaizliedz administratoram slēgt izlīgumu, ja tiek ievērotas likumā noteiktās prasības ziņot sabiedrības kreditoriem par attiecīgu nodomu un ja nav saņemti kreditoru iebildumi vai tie ir atzīti par nepamatotiem (*Senāta*

2021. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. [SKC-1252/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1220.C30465420.16.S), 7.7.1., 7.2.3. punkts).

72. panta pirmā daļa

Visas Maksātnespējas likuma 72. panta pirmajā daļā minētās personas vieno pazīme tieša vai netieša mantiska ieinteresētība. No mantiskās ieinteresētības viedokļa ir ievērojama līdzība starp kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) un kooperatīvās sabiedrības biedru (*Senāta 2021. gada 28. maija paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-593/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0528.C69267420.12.S), 8.2. punkts*).

72. panta pirmās daļas 2. punkts

Lai personu kā komercpilnvarnieku atzītu par ieinteresēto personu, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 72. panta pirmās daļas 2. punktu, ar vienpusēji izdotas komercpilnvaras faktu nepietiek – ir nepieciešams konstatēt, ka starp pusēm noslēgts pilnvarojuma līgums (*Senāta 2014. gada 26. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-30/2014](#) (C27218613), 8. punkts*).

72.¹ pants

Prasībās, kas pamatotas ar Maksātnespējas likuma 72.¹ pantu, darbojas valdes locekļa vainojamības prezumpcija. Šāda saistība nevar pāriet uz valdes locekļa mantiniekiem, jo tad arī pret viņiem būtu piemērojama šī prezumpcija, kuru mirušā tiesību pārņēmējiem objektīvi nav iespējams atspēkot (*Senāta 2020. gada 29. janvāra lēmums lietā Nr. [SKC-426/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0129.C08042717.10.L), 9.2. punkts*).

Tas, ka administrators atzinis daļēju grāmatvedības dokumentu nodošanu, nekonkretizējot, kas ir saņemts, kas iztrūkst un kā tas ietekmēs kreditoru stāvokli, bet, prasībā kā zaudējumus norāda visu atzīto kreditoru prasījumu pamatparādu, ko tiesa arī apmierina, neatbilst Maksātnespējas likuma 72.¹ panta jēgai. Prasītājam ir jānorāda un tiesai jāvērtē, kāpēc iesniegtie dokumenti neļauj gūt priekšstatu par darījumiem (*Senāta 2019. gada 12. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-154/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0612.C10092716.4.S), 6.1.–6.2. punkts*).

Ceļot prasību par zaudējumu piedziņu no maksātnespējīgās kapitālsabiedrības valdes locekļa, apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārums, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību. Atbildība neiestājas tikai tad, ja attiecīgais subjekts pierāda, ka viņš attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību. Prasībai, ko administrators ceļ maksātnespējīga uzņēmuma labā, ir leģitīms mērķis, ja tā vērsta uz līdzekļu iegūšanu, kas nepieciešami kreditoru prasījumu un maksātnespējas procesa izmaksu segšanai. Maksātnespējīga uzņēmuma labā piedzenamo zaudējumu apmērs samērojams ar kreditoru mantisko interešu un maksātnespējas procesa administrācijas izmaksu nodrošināšanai nepieciešamajiem naudas līdzekļiem (*Senāta 2018. gada 23. novembra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-291/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:1123.C26097912.1.S), 9.–10. punkts*).

Atbilstoši maksātnespējas regulācijas mērķim un principiem (*Maksātnespējas likuma 1. un 6. pants*) valdes locekļa atbildības kritērijs dokumentu daļējas nodošanas gadījumā (*Maksātnespējas likuma 72.¹ pants*) ir tas, vai gadījumā, ja attiecīgie dokumenti būtu nodoti, tiktu uzlabots kreditoru stāvoklis (piemēram, administratoram būtu dota iespēja atgūt mantu) vai tiktu pierādīta izdevumu vai zaudējumu pamatotība. Līdz ar to administratoram, ceļot šādu prasību, ir konkrēti jānorāda, kādas ziņas viņš vēlas iegūt un kā šīs ziņas ietekmēs kreditoru stāvokli (*Senāta 2018. gada 20. februāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKC-554/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0220.C33439016.4.L)*).

72.¹ panta pirmā daļa

No Maksātnespējas likuma 72.1 panta pirmās daļas normas satura nepārprotami izriet, ka parādnieka grāmatvedības dokumentu maksātnespējas procesa administratoram nenodošanas gadījumā valdes locekļa vaina zaudējumu nodarīšanā sabiedrībai ir prezumējama, un nav nepieciešams konstatēt cēlonisko sakaru starp valdes locekļa rīcību un zaudējumu nodarīšanu. Saskaņā ar minēto tiesisko regulējumu par zaudējumiem uzskatāmi parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā (*Senāta 2018. gada 4. jūlija spriedums lietā Nr. [SKC-155/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0704.C30609515.1.S). 6.2. punkts*).

73. pants

Fiziskās personas maksātnespējas procesā Maksātnespējas likuma 73. panta noteikumi nav piemērojami atrauti, bet gan kopsakarā ar šā likuma D sadaļas noteikumiem. Līdz ar to Maksātnespējas likuma 164. panta ceturtajā daļā (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 28. februārim) nostiprinātais vispārējais princips, ka fiziskā persona maksātnespējas procesā nekādos apstākļos nevar atbrīvoties no saistībām, kuru pamatā ir neatļauta darbība vai uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, attiecināms arī uz Maksātnespējas likuma 73. panta pirmās un otrās daļas tvērumu fiziskas personas maksātnespējas procesā, tāpēc arī šādas saistības, kas zināmas parādniekam, nevar tikt dzēstas kā nepieteiktas (*Senāta 2018. gada 15. marta spriedums lietā Nr. [SPC-5/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0315.C35074713.2.S), 4.3. punkts*).

Likums neparedz, ka Maksātnespējas likuma 73. pantā noteiktais prasījuma iesniegšanas termiņš un sekas tā nokavējuma gadījumā nav attiecināmas uz kreditoru, kura prasījuma tiesības nodrošinātas ar zemesgrāmatā ierakstītu hipotēku. Ja kreditors nav ievērojis Maksātnespējas likuma 70. pantā noteikto prasījumu iesniegšanas termiņu, kreditors, tostarp nodrošinātais kreditors, zaudē savas kreditora tiesības (*Senāta 2017. gada 5. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-76/2017](#) (C19053511), 8.6.–8.7. punkts, 2016. gada 30. augusta spriedums lietā Nr. [SKC-111/2016](#) (C27204111), 7.1. punkts*).

Darbiniekam ar tiesas spriedumu noteiktā Darba likuma 126. panta pirmajā daļā paredzētā atlīdzība par visu darba piespiedu kavējuma laiku pilda atlīdzības funkciju, tā nav strīds par iepriekš pastāvošu saistību, uz kuru pirms tiesas sprieduma taisīšanas būtu attiecināms Maksātnespējas likuma 73. pants (*Senāta 2017. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-342/2017](#) (C33370713), 7. punkts*).

Ievērojot, ka likumdevējs nav ierobežojis termiņu, kurā administratoram pēc maksātnespējas procesa uzsākšanas ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 101. panta pirmo daļu, atzīstams, ka kreditoram objektīvi nav iespējams ievērot Maksātnespējas likuma 73. pantā noteikto termiņu kreditora prasījuma pieteikšanai pēc tam, kad administrators vienpusēji ir atkāpies no līguma, taču pienākums iesniegt kreditora prasījumu administratoram pastāv arī šādā gadījumā (*Senāta 2017. gada 3. marta spriedums lietā Nr. [SKC-91/2017](#) (C04263412), 6.4. punkts*).

Kreditoru prasījumu, kas vērsti pret maksātnespējīgo parādnieku (gan fizisko, gan juridisko personu), iesniegšanu likumdevējs aprobežojis ar saīsinātu termiņu (Maksātnespējas likuma 73. panta pirmā un otrā daļa), kurš ir materiāli prekluzīvs jeb likumisks termiņš un kura atjaunošana tiesību normās nav paredzēta, atšķirībā no procesuāli tiesiskā termiņa, kuru saskaņā ar Civilprocesa likuma 51. pantu tiesa vai tiesnesis var atjaunot (*2014. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-117/2014](#) (C34057811), 9.3. punkts*).

Strīdos par kreditora prasījumiem pret maksātnespējīgu parādnieku piemērojamas Maksātnespējas likuma speciālās tiesību normas, kas noteic speciālu kārtību, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi un kuru neievērojot kreditoram jāērķinās ar nelabvēlīgām sekām – noilguma iestāšanos. Minēto negroza apstākļi, ka kreditors, apejot Maksātnespējas likumā noteikto prasījumu pieteikšanas kārtību, pirms vai pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas cēlis prasību tiesā (*2014. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-117/2014](#) (C34057811), 9.4. punkts*).

73. panta otrā daļa

Ja kreditora prasījums maksātnespējīgā parādnieka administratoram nav pieteikts mēneša termiņā, bet, iekļaujoties Maksātnespējas likuma 73. panta otrajā daļā paredzētajā laika posmā, tad kreditors zaudē tiesības piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā (*73. panta trešā daļa*). Savukārt, nepiesakot savu prasījumu minētā panta otrajā daļā noteiktajā termiņā, kreditors zaudē kreditora statusu un prasījuma tiesības pret parādnieku (*Senāta 2021. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-20/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0420.C30638118.12.L), 11. punkts*).

Tiesiski nepamatots un netaisnīgs ir strīda risinājums, kas būvdarbu pasūtītājam, kura prasījuma rašanās ir atkarīga no attiecīgu nosacījumu iestāšanās, nevis no būvnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas un kurš parūpējies par saistību izpildes nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu, liedz tiesības saņemt prasījuma apmierināšanu sakarā ar Maksātnespējas likuma 73. panta otrajā daļā noteiktā kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņa formālu pārkāpumu (*Senāta 2021. gada 14. janvāra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-3/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0914.C12285316.2.S), 7.4. punkts*).

73. panta vienpadsmitā daļa

Valsts ieņēmumu dienests savas iespējamās prasījuma tiesības pret maksātnespējīgu nodokļu maksātāju par nodokļu parāda samaksu var īstenot tikai maksātnespējas procesā. Tas nevar vienpusēji pārvirzīt pārmaksu konstatēto nodokļu parāda segšanai,

kā arī piedzīt nodokļu parādus (arī soda naudu) ārpus maksātnespējas procesā paredzētās kārtības (*Senāta 2017. gada 29. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-315/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1229.A420481812.2.S), 22. punkts*).

Likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32. pants regulē aprēķināto nodokļu parādu aprēķināšanas un samaksas kārtību vispārīgā gadījumā, taču apstākļos, kad ir pasludināts personas maksātnespējas process, jāievēro arī speciālās – Maksātnespējas likuma – tiesību normas. Maksātnespējas likuma 73. panta vienpadsmitā daļa noteic, ka nodokļu administrācijas prasījumi, kas radušies pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas un ir tieši saistīti ar parādnieka darījumiem, kas veikti līdz dienai, kad pasludināts maksātnespējas process, ir piesakāmi kā kreditoru prasījumi šajā likumā noteiktajā kārtībā. Tātad uz šādiem prasījumiem nevar tikt attiecināta tā kārtība, kas paredzēta likuma „Par nodokļiem un nodevām” 32. panta pirmajā un astotajā daļā (pienākums noteiktā termiņā samaksāt budžetā aprēķināto parādu un iespēja iestādei piedzīt parādus). Pretējā gadījumā zustu jēga Maksātnespējas likuma regulējumam, kurš paredz atšķirīgu parādu atgūšanas kārtību personas maksātnespējas gadījumā, ievērojot visu personas kreditoru intereses (*Senāta 2016. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. [SKA-580/2016](#) (A420508813), 10. punkts; sk. arī 2019. gada 25. marta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. [SPC-12/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0325.C30434318.4.L), 8.4. punktu*).

75. panta pirmā daļa

Juridiskās personas maksātnespējas procesā kārtību, kādā tiek segti kreditoru prasījumi, reglamentē Maksātnespējas likuma 118. pants, tāpēc nav tiesiska pamata noteikt citu kreditoru prasījumu segšanas kārtību gadījumā, ja prasījuma pamatā ir administratīvs akts. Līdz ar to Administratīvā procesa likuma 185. panta ceturtās daļas 1. punktā noteiktais, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmuma izpilde netiek apturēta arī tad, ja tas pārsūdzēts administratīvā procesa kārtībā, nav attiecināms uz situācijām, kad personai pasludināts maksātnespējas process. Situācijā, kad administratīvajā tiesā ir pārsūdzēts Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmums, starp kreditoru un parādnieku pastāv strīds Maksātnespējas likuma 75. panta pirmās daļas izpratnē (*Senāta 2017. gada 10. marta lēmums lietā Nr. [SPC-12/2017](#) (C28258916), 7.1. punkts*).

75. panta otrā daļa, trešā daļa

No Maksātnespējas likuma 75. panta otrās un trešās daļas izriet, ka, lai persona varētu iesniegt kreditora prasījumu, prasījumam ir jābūt nodibinātam ar tiesas vai šķīrējtiesas nolēmumu, kas taisīts kreditora, kas iesniedzis kreditora prasījumu, labā (*Senāta 2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2016](#) (C17092915), 4.2. punkts*).

Ievērojot Civillikuma 1705. panta noteikumus, galvnieks kļūst par galvenā parādnieka kreditoru ar brīdi, kad galvniekam pēc parāda vai tā daļas samaksas parādnieka vietā rodas regresa prasījuma tiesības pret galveno parādnieku. Tāpēc situācijā, kad sākotnējais kreditors jau ir pieteicis kreditora prasījumu pret galveno parādnieku maksātnespējas procesā, galvniekiem atsevišķs kreditora prasījums nav jāiesniedz (*Senāta 2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2016](#) (C17092915), 4.2. punkts*).

75. panta astotā daļa

Situācijā, kad kreditors precizējis sākotnējo prasījumu, kas jau ir atzīts un iekļauts kreditoru prasījumu reģistrā, administrators pieņem jaunu lēmumu Maksātnespējas likuma 75. panta astotajā daļā noteiktajā kārtībā, ievērojot šā likuma 73. pantā noteikto kreditoru prasījumu pieteikšanas termiņu (*Senāta 2017. gada 22. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-22/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1122.C32276216.2.L), 11. punkts*).

80. pants

Maksātnespējas administrācijas un tiesas kompetenci sūdzību par administratora lēmumiem un rīcību izskatīšanā nosaka Maksātnespējas likuma 68. panta septītā daļa, 80. pants un 176. panta trešā daļa. No šīm normām neizriet tiesas kompetence izskatīt sūdzības par administratora rīcību, aprēķinot izdevumus un administratora atlīdzību vai sadalot īpašuma izsolē saņemtās summas (*Senāta 2013. gada 28. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-33/2013](#) (C30769912), 7.2.–7.3. punkts*).

Lai kreditoram faktiski netiktu atņemta iespēja pārsūdzēt administratora lēmumu par cita kreditora prasījuma atzīšanu vai daļēju atzīšanu, par pieteikuma iesniegšanas dienu Maksātnespējas likuma 80. panta piemērošanas kontekstā uzskatāma diena, kad novērsti sākotnējā pieteikuma trūkumi (*Senāta 2019. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-9/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0604.C33414918.6.L), 11. punkts*).

81. panta pirmās daļas 8. punkts

No Maksātnespējas likuma 81. panta pirmās daļas 8. punkta, 113. panta pirmās daļas 9. punkta un trešās daļas normām izriet, ka administrators ir tiesīgs cedēt maksātnespējīgās komercsabiedrības prasījumu vienīgi tad, ja kreditori, būdami informēti par šādu priekšlikumu, 15 dienu laikā neizteic iebildumus. Tāpēc, lai tiesai būtu iespēja pārliecināties, vai maksātnespējas procesa ietvaros veiktā prasījuma cesija notikusi tiesiski un neskar kreditoru ar likumu aizsargātās intereses, pieteikumam ar lūgumu aizstāt maksātnespējīgo juridisko personu un atļaut tiesāties procesā tiesību pārņēmējam (cesionāram) jāpievieno pierādījumi, kas apstiprina kreditoru informēšanas pienākuma izpildi (*Senāta 2018. gada 2. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-1/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0202.C31234016.2.L), 6.1. punkts*).

96. pants

Maksātnespējas likuma 98. pants ir speciālā tiesību norma, kas paredz speciālo darījuma apstrīdēšanas pamatu, savukārt Maksātnespējas likuma 96. pants uzskatāms par vispārēju darījumu apstrīdēšanas normu. Ķīlas līgums var tikt apstrīdēts, pamatojoties uz jebkuru no šīm tiesību normām (*Senāta 2019. gada 16. decembra spriedums lietā Nr. [SKC-294/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1216.C29358817.8.S), 11. punkts*).

Kapitālsabiedrības dalībnieku lēmums, ar kuru tiek nodibināta kapitālsabiedrības saistība izmaksāt dividendes, ir uz sabiedrības līguma izpildi vērstš vienpusējs darījums. Līdz ar to sabiedrības maksātnespējas gadījumā lēmums par dividenžu izmaksu var tikt apstrīdēts Maksātnespējas likuma 96. panta kārtībā (*Senāta 2019. gada*

3. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-185/2019](#)
(*ECLI:LV:AT:2019:1003.C30594016.4.S*), 8.–9. punkts).

Maksātnespējas likuma 96. panta mērķis nav parādnieka ikdienas komercdarbības ietvaros veikta darījuma atzīšana par spēkā neesošu tikai tādēļ, ka tas noslēgts trīs gadus pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Maiņas darījumi, ja tie ir slēgti normālās, kooperatīvās sabiedrības izveidošanas mērķiem atbilstošās civiltiesiskās apgrozības attiecībās, neattaisnoti neizraisa izmaiņas parādnieka mantā, tāpēc nekaitē ne pašai parādnieci, ne kreditoru kopuma interesēm (*Senāta 2021. gada 28. maija paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-593/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0528.C69267420.12.S)*, 8.3. punkts).

99. panta pirmās daļas 2. punkts

Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības biedram šīs sabiedrības maksātnespējas procesā nav jāatmaksā naudas summa, kas viņam izmaksāta tiesiskās aizsardzības procesa laikā, pamatojoties uz sabiedrības saimnieciskās darbības ikdienas praksei atbilstošu darījumu (*Senāta 2021. gada 7. decembra spriedums lietā Nr. [SKC-903/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1207.C69343820.8.S)*, 9.2. punkts).

101. panta pirmā daļa

Maksātnespējas likuma 101. panta pirmā daļa paredz izņēmumu no Civillikuma 1587. pantā nostiprinātā vispārējā *pacta sunt servanda* principa. Tomēr Maksātnespējas likuma 101. panta pirmajā daļā administratoram piešķirtās izvēles tiesības izpildīt līgumu vai atkāpties no līguma ir jāsaista ar Maksātnespējas likuma mērķi veicināt parādnieka saistību izpildi un maksātnespējas procesa būtību, tostarp Maksātnespējas likuma 101. panta pirmās daļas otrajā teikumā administratoram uzlikto pienākumu atturēties no tādas rīcības ar parādnieka noslēgtajiem līgumiem, kuras rezultātā tiktu samazināti parādnieka aktīvi. Tāpat administratoram jāņem vērā Maksātnespējas likuma 6. pantā atklātie maksātnespējas principi, tostarp tiesību saglabāšanas princips, kreditoru vienlīdzības princips un saistību izpildes princips. Tādējādi, lai administrators vienpusēji atkāptos no līguma uz Maksātnespējas likuma 101. panta pirmās daļas pamata, ir jābūt pamatotam iemeslam, kādēļ parādnieka maksātnespējas stāvokļa dēļ līguma turpmāka pildīšana nav iespējama. Tikai fakts, ka parādniekam pasludināts maksātnespējas process, pats par sevi nav pietiekams, lai administratora atkāpšanos no līguma varētu atzīt par tiesisku (*Senāta 2018. gada 29. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-160/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0629.C36054414.1.S)*, 13. punkts).

Ievērojot, ka Maksātnespējas likuma 101. panta pirmās daļas norma ir interpretējama kontekstā ar tiesību saglabāšanas un saistību izpildes principu, par būvnieka līgumsaistību izpildes nodrošinājumu kalpojošā ieturējuma nauda nav atgūstama maksātnespējas procesā un nav iekļaujama parādnieka mantas sastāvā (*Senāta 2021. gada 14. janvāra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-3/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0914.C12285316.2.S)*, 9.1.–102. punkts).

113. panta pirmās daļas 1. punkts

Administrators ieskatu par mantas bezvērtību likumdevējs nav paredzējis kā kritēriju attiecīgās mantas iekļaušanai vai neiekļaušanai mantas pārdošanas plānā un maksātnespējas procesā iesaistīto personu neinformēšanai par mantas patieso sastāvu (*Senāta 2021. gada 26. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-6/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0426.C30412620.4.L), 7.2. punkts*).

113. panta pirmās daļas 9. punkts, trešā daļa

No Maksātnespējas likuma 81. panta pirmās daļas 8. punkta, 113. panta pirmās daļas 9. punkta un trešās daļas normām izriet, ka administrators ir tiesīgs cedēt maksātnespējīgās komercsabiedrības prasījumu vienīgi tad, ja kreditori, būdami informēti par šādu priekšlikumu, 15 dienu laikā neizteic iebildumus. Tāpēc, lai tiesai būtu iespēja pārliecināties, vai maksātnespējas procesa ietvaros veiktā prasījuma cesija notikusi tiesiski un neskar kreditoru ar likumu aizsargātās intereses, pieteikumam ar lūgumu aizstāt maksātnespējīgo juridisko personu un atļaut tiesāties procesā tiesību pārņēmējam (cesionāram) jāpievieno pierādījumi, kas apstiprina kreditoru informēšanas pienākuma izpildi (*Senāta 2018. gada 2. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-1/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0202.C31234016.2.L), 6.1. punkts*).

118. pants

Juridiskās personas maksātnespējas procesā kārtību, kādā tiek segti kreditoru prasījumi, reglamentē Maksātnespējas likuma 118. pants, tāpēc nav tiesiska pamata noteikt citu kreditoru prasījumu segšanas kārtību gadījumā, ja prasījuma pamatā ir administratīvs akts. Līdz ar to Administratīvā procesa likuma 185. panta ceturtās daļas 1. punktā noteiktais, ka Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmuma izpilde netiek apturēta arī tad, ja tas pārsūdzēts administratīvā procesa kārtībā, nav attiecināms uz situācijām, kad personai pasludināts maksātnespējas process. Situācijā, kad administratīvajā tiesā ir pārsūdzēts Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora lēmums, starp kreditoru un parādnieku pastāv strīds Maksātnespējas likuma 75. panta pirmās daļas izpratnē (*Senāta 2017. gada 10. marta lēmums lietā Nr. [SPC-12/2017](#) (C28258916), 7.1. punkts*).

118. panta ceturtā daļa

Administrators veiktais maksājums Valsts ieņēmumu dienestam sadalāms pa pozīcijām, atsevišķi novirzot summas galvenā prasījuma (pamatparāda) un blakus prasījumu apmierināšanai (*Senāta 2018. gada 8. augusta lēmums lietā Nr. [SKK-388/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0808.15830008516.3.L), 5.3. punkts*).

123. panta pirmā daļa

No Maksātnespējas likuma 127. panta trešās daļas, 56. panta, 121. panta otrās daļas un 123. panta pirmās daļas noteikumu sistēmiskā iztulkojuma izriet, ka likumdevējs maksātnespējas regulācijā kā hronoloģiski prioritāru ir noteicis tieši fiziskās personas – individuālā komersanta – komerciālo statusu, kamdēļ vispirms ir jāiziet komersanta maksātnespējas process, un tikai pēc tā pabeigšanas ir iespējams uzsākt fiziskās

personas maksātnespējas procesu. No Maksātnespējas likuma 127. panta trešās daļas un 56. panta izriet, ka par fiziskās personas maksātnespējas procesa subjektu nevar būt fiziskā persona, kurai ir individuālā komersanta statuss, un ka šāda fiziskā persona ir pakļauta juridiskās personas maksātnespējas procesa režīmam (*Senāta 2016. gada 20. maija spriedums lietā Nr. [SPC-11/2016](#) (C19050715), 6.1. punkts*).

123. panta otrā daļa

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 123. panta otrajai daļai uz zemnieku saimniecības dibinātāju vai dalībnieku nevar attiecināt fiziskās personas maksātnespējas procesa noteikumus, kamēr zemnieku saimniecībai nav pabeigts juridiskās personas maksātnespējas process (*Senāta 2021. gada 25. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-7/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0225.C73392520.6.S), 9. punkts*).

127. panta trešā daļa

No Maksātnespējas likuma 127. panta trešās daļas, 56. panta, 121. panta otrās daļas un 123. panta pirmās daļas noteikumu sistēmiskā iztulkojuma izriet, ka likumdevējs maksātnespējas regulācijā kā hronoloģiski prioritāru ir noteicis tieši fiziskās personas – individuālā komersanta – komerciālo statusu, kamdēļ vispirms ir jāiziet komersanta maksātnespējas process, un tikai pēc tā pabeigšanas ir iespējams uzsākt fiziskās personas maksātnespējas procesu. No Maksātnespējas likuma 127. panta trešās daļas un 56. panta izriet, ka par fiziskās personas maksātnespējas procesa subjektu nevar būt fiziskā persona, kurai ir individuālā komersanta statuss, un ka šāda fiziskā persona ir pakļauta juridiskās personas maksātnespējas procesa režīmam (*Senāta 2016. gada 20. maija spriedums lietā Nr. [SPC-11/2016](#) (C19050715), 6.1. punkts*).

Zemnieka saimniecības īpašnieks, kurš ir ierakstīts Uzņēmumu reģistrā un tādējādi nav Komerclikuma subjekts (Komerclikuma spēkā stāšanās likuma 17. panta devītā daļa), nav uzskatāms par Maksātnespējas likuma 127. panta trešajā daļā minēto individuālo komersantu, tādēļ viņam piemērojams fiziskās personas maksātnespējas process (*Senāta 2014. gada 30. maija spriedums lietā Nr. [SPC-19/2014](#) (C25054413), 6.6. punkts*).

Ja fiziskā persona komercreģistrā reģistrēta kā individuālais komersants, tā kļūst par speciālo komercietību subjektu, uz kuru nav attiecināms fiziskās personas maksātnespējas process (*Senāta 2012. gada 7. marta spriedums lietā Nr. [SPC-15/2012](#) (C30595611), 5.3. punkts*).

134. panta otrās daļas 2. punkts

Pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas maksātnespējas administrators ir tā persona, kura turpmāk rīkojas ar personas mantu, risinot jautājumus par saistību izpildi un kreditoru prasījumu apmierināšanu. Tādējādi fiziskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas gadījumā maksātnespējas administrators lietās, kas skar fiziskās personas mantisko stāvokli, iestādē un tiesā uzstājas fiziskās personas vietā un īsteno visas no procesuālajām tiesību normām izrietošās tiesības un pienākumus (*Senāta 2014. gada 22. maija lēmums lietā Nr. [SKA-691/2014](#) (A420421411), 6. punkts*).

Lietās, kurās atbildētājs ir maksātnespējīga fiziska persona, apsverams, vai nav pieaicināms šīs personas maksātnespējas administrators. Ar fiziskās personas maksātnespējas pasludināšanu parādniekam uz likuma pamata tiek ierobežota rīcības spēja attiecībā uz viņa mantisko tiesību izlietošanu, un administratoram ar likumu tiek piešķirts, nevis parasta civiltiesiskā pilnvarnieka, bet gan faktiski aizgādņa statuss, kas pēc juridiskās dabas ir līdzīgs Civillikuma 217. panta otrās daļas otrajā punktā minētajam. Tas nozīmē arī, ka maksātnespējīgais parādnieks zaudē tiesības patstāvīgi uzstāties kā puse tiesā mantiskās prasībās, un šīs tiesības pārņem administrators kā parādnieka likumiskais pārstāvis (*Senāta 2019. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-272/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1031.C32372015.13.S), 17. punkts*).

137. panta 12. punkts

Iztulkojot Maksātnespējas likuma 137. panta 12. punkta tiesību normu kontekstā ar šā likuma 25. panta 4. punktu, secināms, ka pārstāvības tiesības administratoram piešķirtas uz laiku, kamēr noris fiziskās personas maksātnespējas process, t.i., ja šis process tiek izbeigts, tad izbeidzas administratora pienākumi un pilnvaras, un zūd arī administratora tiesības prasīt naudas līdzekļu piedziņu no parādniekiem (*Senāta 2017. gada 14. jūlija lēmums lietā Nr. [SKC-187/2017](#) (C35129613), 10.1.–10.2. punkts*).

139. panta 1. punkts

Situācijā, kad pēc bankrota procedūras pabeigšanas jau ir apstiprināts saistību dzēšanas plāns, likums neierobežo parādnieka tiesības kārtējo maksājumu (no darba algas) kreditoru prasījumu segšanai veikt jau saistību dzēšanas procedūras ietvaros atbilstoši tiesas apstiprinātajam saistību dzēšanas plānam, un šāda rīcība nav uzskatāma par ļaunprātīgu izvairīšanos no Maksātnespējas likuma 139. panta 1. punktā noteiktā pienākuma izpildes (*Senāta 2015. gada 24. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-4/2015](#) (C40040014), 4.1. punkts*).

148. panta trešā daļa

Maksātnespējas likuma 148. panta trešajā daļā formulētos nosacījumus nav pamata interpretēt citādi, kā parādniekam noteiktu pienākumu vienošanos izpildīt pašam personīgi. Saistību dzēšanas risinājums, kas paredz bankrota procedūras ietvaros maksājumus kreditora prasījumu segšanai pārlīkt uz jebkuru trešo personu, ir pretrunā ar Maksātnespējas likuma 160. panta 2. punktā parādniekam noteikto pienākumu pašam gūt ienākumus atbilstoši savām iespējām, lai pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus, un iepriekš minētajiem maksātnespējas procesa principiem (*Senāta 2021. gada 11. maija lēmums lietā Nr. [SPC-1/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0511.C33374016.6.L), 7.1. punkts*).

149. pants

Fiziskās personas maksātnespējas process ir vērsts gan uz fiziskās personas maksātnespējas atjaunošanu, gan kreditoru tiesību aizsardzību. Fiziskās personas maksātnespējas lietās tiesa konstatē personas mantisko stāvokli, nevis izšķir lietas

dalībnieku strīdus par pienākumu izpildīt saistības. Šajās lietās nav strīda par to, ka persona ir uzņēmusies saistības, kuras tā nespēj izpildīt. Tādējādi tas, ka pieteikuma par bankrota procedūras pabeigšanu un fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu izskatīšanas gaitā lietas dalībniekiem ir atšķirīgi viedokļi par faktiem, nenozīmē to, ka pastāvētu strīds par parādnieka maksātnespēju (*Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. [2016-01-01](#), 11.1.–11.2. punkts*).153. panta 2. punkts

Atbilstoši Maksātnespējas likuma 153. pantam nav pieļaujams atbrīvot no parādsaistībām fiziskas personas, kuru rīcība liecina par negodprātīgu attieksmi pret kreditoriem, jāievēro, ka saistību dzēšanas procedūras nepiemērošanas izraisītās sekas parādniekam ir nelabvēlīgas, un tādēļ, lai šo jautājumu izlemtu pareizi un taisnīgi, katrs individuāls gadījums prasa rūpīgu izvērtējumu. Piemēram, piemērojot Maksātnespējas likuma 153. panta 2. punktu, tiesai jānorāda, kāda tieši parādnieka rīcība un kāpēc atzīta par patieso ienākumu slēpšanu, turklāt ar nodomu izvairīties no savu saistību izpildes (*Senāta 2015. gada 24. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-4/2015](#) (C40040014), 4.2. punkts, sk. arī 2015. gada 29. decembra lēmuma lietā Nr. [SPC-44/2015](#) (C33486213) 8.1. punktu*).

155. pants

Tiesību aizsardzībai jābūt efektīvai un vienlīdz vērstai gan uz parādnieka atbrīvošanu no parādsaistībām, gan finansiālās grūtībās nonākušā parādnieka saistību izpildes veicināšanu un, ja iespējams, maksātnespējas atjaunošanu. Ja personām, kuras no savas gribas neatkarīgu iemeslu dēļ nav spējīgas novirzīt kreditoru prasījumu segšanai līdzekļus vienas trešdaļas apmērā no minimālās mēnešalgas mēnesī pirms nodokļu samaksas, tad tiesības uz atbrīvošanu no atlikušajām saistībām viņām tiktu atņemtas pēc būtības (*Senāta 2021. gada 3. marta paplašinātā sastāva lēmums lietā Nr. [SPC-8/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0303.C33268619.8.L), 9. punkts*)

Maksātnespējas likuma 155.panta tiesību normas ir paredzētas, lai noteiktu saistību dzēšanas plāna termiņu (kas diferencējams, par pamatu ņemot likumā paredzēto kritēriju – parādnieka ienākumu apmēru), nevis lai noteiktu to parādnieka ienākumu daļu, kuru ir tiesības saņemt kreditoram. Minētā panta otrajā, trešajā un ceturtajā daļā paredzētais saistību dzēšanas plāna termiņš ir nosakāms, secīgi piemērojot katru nākamo tiesību normas daļu gadījumā, ja nepastāv iepriekšējā daļā norādītie noteikumi (*Senāta 2021. gada 3. marta paplašinātā sastāva lēmums lietā Nr. [SPC-8/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0303.C33268619.8.L), 9. punkts*).

Tiesai jāpārbauda, vai Maksātnespējas likuma 155. panta prasībām un faktiskajiem apstākļiem atbilst saistību dzēšanas plānā noteiktais saistību dzēšanas termiņš un kreditoriem ik mēnesi izmaksājamo līdzekļu apmērs (*Senāta 2018. gada 4. jūlija lēmums lietā Nr. [SPC-7/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0704.C24091317.4.L), 6. punkts*).

Iztulkojot Maksātnespējas likuma 155. pantu kopsakarā ar 162. pantu, secināms, ka fiziskajai personai saistību dzēšanas plāns jāgroza tikai tajos gadījumos, kad fiziskās personas ienākumi palielinās vai samazinās tādā apmērā, ka tas ietekmē saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņu, kas noteikts saskaņā ar Maksātnespējas likuma

155. pantu. Ir konstatēts, ka saistību dzēšanas plānā kreditoru prasījumu segšanai paredzētā summa ir lielāka par valstī no noteiktās minimālās mēneša darba algas vienu trešdaļu, minimālās mēneša darba algas likmes paaugstināšana nav pamats, lai grozītu saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņu (*Senāta 2017. gada 3. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2017](#) (C16082214), 4.2.1. punkts, 2017. gada 28. septembra lēmums lietā Nr. [SPC-19/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:0928.C33459812.1.L), 8.3. punkts; 2022. gada 28. janvāra lēmums lietā [SPC-3/2022](#) (ECLI:LV:AT:2022:0128.C29475919.9.L), 6.5. punkts).*

Situācijā, kad nav objektīva iemesla šaubām, ka parādnieka ienākumi nebūs pietiekami, lai segtu vismaz 50 procentus vai 35 procentus no kopējām saistībām tiesnesim, analizējot Maksātnespējas likuma 155. pantā ietverto regulējumu loģiskā secībā, jāpārlicinās, vai konkrētajā gadījumā nepastāv šā panta trešās daļas 2. punktā norādītie apstākļi, respektīvi, vai parādnieka ienākumi ļauj viņam segt vismaz 20 procentus no kopējām saistībām, kuras paliktu pēc bankrota procedūras pabeigšanas (*Senāta 2016. gada 9. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-15/2016](#) (C31275015), 4. punkts; sk. arī 2020. gada 9. oktobra lēmuma lietā Nr. [SPC-23/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1009.C26163319.8.L), 7. punktu).*

155. panta ceturtdā daļa

Ja parādnieka ikmēneša ienākumi ir mainīgi, likums neaizliedz parādniekam veikt maksājumu pārrēķinu un labot radušos kļūdu, ja kādā mēnesī kreditoru prasījumu segšanai novirzīti līdzekļi mazāk nekā vienas trešdaļas apmērā no parādnieka ienākumiem (sk. *Maksātnespējas likuma 155. panta ceturto daļu*). Tāpēc, lemjot par fiziskas personas atbrīvošanu vai neatbrīvošanu no saistību dzēšanas plānā atlikušajām saistībām, tiesai rūpīgi jāizvērtē lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi, kā arī samērīgums starp parādnieka un kreditoru interesēm, ievērojot fiziskas personas maksātnespējas procesa mērķi un iesaistīto personu labticību (*Senāta 2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-5/2017](#) (C37101714), 10. punkts; 2021. gada 11. maija lēmums lietā Nr. [SPC-3/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0511.C31203216.3.L), 6.2.1. punkts).*

Situācijā, kad saistību dzēšanas plānā norādīta plānotā ikmēneša ienākumu summa, taču parādnieka ikmēneša ienākumi ir mainīgi un faktiski nav sasnieguši plānoto apmēru un tomēr pārsniedz minimālo mēneša algu, un parādnieks ik mēnesi novirzījis līdzekļus ne mazāk kā vienas trešdaļas apmērā no faktiskajiem ienākumiem, atzīstams, ka parādnieks ir veicis maksājumus atbilstoši saistību dzēšanas plānā, kas sastādīts saskaņā ar Maksātnespējas likuma 155. panta ceturto daļu, noteiktajam (*Senāta 2017. gada 28. septembra lēmums lietā Nr. [SPC-19/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:0928.C33459812.1.L), 8.2. punkts).*

Saistību dzēšanas plāna darbības laika posma – tā sākuma un beigu termiņa – kļūdaina norādīšana pati par sevi neliecina par Maksātnespējas likuma 155. panta ceturtdās daļas 2. punkta prasību neievērošanu, ņemot vērā, ka termiņa sākuma un beigas nosaka likums. Līdz ar to, izskatot pieteikumu par saistību dzēšanas plāna grozījumu apstiprināšanu, tiesas pienākums ir pārbaudīt, vai parādnieka norādītais saistību dzēšanas plāna termiņš (tā garums) atbilst likuma prasībām (*Senāta 2016. gada 28. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-19/2016](#) (C12190813), 8.3.–8.4. punkts).*

Kreditoru prasījumu apmierināšanai saistību dzēšanas procedūras laikā novirzāms likumā noteiktais līdzekļu apmērs – viena trešdaļa no parādnieka faktiskajiem ienākumiem jeb ienākumiem pēc nodokļu nomaksas (*Senāta 2018. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:1129.C30403215.6.L)*), 6.6. punkts; 2020. gada 14. oktobra lēmums lietā [SPC-13/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1009.C26163319.8.L), 7.2. punkts).

160. panta 2. punkts

Maksātnespējas likuma 160. panta 2. punktā definēto pienākumu, ņemot vērā maksātnespējas procesa mērķi un principus (it īpaši saistību izpildes un labticības principu), var atzīt par pienācīgi izpildītu tikai tad, ja: 1) parādnieks ienākumus ir guvis patstāvīgi (ienākumu gūšana ir parādnieka personiskais pienākums, kuru viņš nav tiesīgs pārlīgt uz trešajām personām); 2) ienākumi gūti likumīgi (piemēram, no algota darba vai saimnieciskās darbības); 3) parādnieks ir darījis visu nepieciešamo, lai ienākumus gūtu atbilstoši savām objektīvajām iespējām, tas ir, atbilstoši darba spējām (veselības stāvoklim, izglītībai, profesijai, iepriekšējai darba pieredzei, iespējām tikt nodarbinātam dzīvesvietas teritorijā u.tml.); 4) kreditora prasījumus parādnieks apmierinājis pēc iespējas pilnīgāk. Ienākumu gūšanas faktors, kā arī parādnieka vēlme pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus un darīt visu no sevis atkarīgo, lai gūtu ienākumus, no kuriem varētu veikt maksājumus kreditoriem, ir noteicošie fiziskās personas maksātnespējas procesa sekmīgā norisē. Tas nozīmē, ka parādniekam jābūt godprātīgam (*Senāta 2020. gada 17. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-30/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1117.C12288019.7.L)*, 9.2. punkts; 2021. gada 30. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-36/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1130.C68501419.13.L) 9.1. punkts).

162. pants

Iztulkojot Maksātnespējas likuma 155. pantu kopsakarā ar 162. pantu, secināms, ka fiziskajai personai saistību dzēšanas plāns jāgroza tikai tajos gadījumos, kad fiziskās personas ienākumi palielinās vai samazinās tādā apmērā, ka tas ietekmē saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņu, kas noteikts saskaņā ar Maksātnespējas likuma 155. pantu. Ja ir konstatēts, ka saistību dzēšanas plānā kreditoru prasījumu segšanai paredzētā summa ir lielāka par valstī no noteiktās minimālās mēneša darba algas vienu trešdaļu, minimālās mēneša darba algas likmes paaugstināšana nav pamats, lai grozītu saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņu (*Senāta 2017. gada 3. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2017](#) (C16082214), 4.2.1. punkts*).

Šīs prasības attiecināmas arī uz gadījumiem, kad parādnieka ikmēneša ienākumi ir mainīgi un var ietekmēt saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņu. Tas nozīmē, ka ienākumu gūšanas faktors ir noteicošs fiziskās personas maksātnespējas procesa sekmīgā norisē, proti, parādnieka vēlme pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditora prasījumus un veikt visu nepieciešamo, lai gūtu ienākumus, no kuriem varētu veikt maksājumus kreditoriem. Tomēr, ja ienākumu palielināšanās, tostarp minimālās darba algas likmes paaugstināšanas dēļ, vai samazināšanās nav tik nozīmīga, lai būtiski ietekmētu parādsaistību apmēru, ko fiziskā persona spējīga segt maksātnespējas procesā, un attiecīgi – saistību dzēšanas termiņu, tad grozījumi saistību dzēšanas plānā

nav jāveic (*Senāta 2018. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:1129.C30403215.6.L), 6.5. punkts; 2021. gada 21. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1221.C20288716.6.L), 9.3. punkts)*

164. pants

Izlemjot jautājumu par to, vai atbrīvot parādnieku no atlikušajām parādsaistībām, tiesa neizšķir lietas dalībnieku strīdu par parādnieka pienākumu izpildīt saistības, bet gan, pārbaudot pierādījumus lietā, konstatē, vai pastāv Maksātnespējas likumā noteiktais pamats parādnieka atbrīvošanai no atlikušajām parādsaistībām. Ievērojot to, ka fiziskās personas maksātnespējas procesa mērķis ir veicināt fiziskās personas maksātnespējas atjaunošanu un vienlaikus pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus no parādnieka mantas, parādnieks var tikt atbrīvots no atlikušajām parādsaistībām tikai tad, ja tas godprātīgi pildījis Maksātnespējas likumā noteiktos pienākumus. Fiziskās personas maksātnespējas atjaunošana, to atbrīvojot no atlikušajām parādsaistībām, ir izņēmums no vispārējā principa, ka saistības ir jāpilda (*Satversmes tiesas 2016. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. [2016-01-01](#), 11.2. punkts*).

Ienākumu gūšanas faktors, kā arī parādnieka vēlme pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus un darīt visu nepieciešamo, lai gūtu ienākumus, no kuriem varētu veikt maksājumus kreditoriem, ir noteicošais fiziskās personas maksātnespējas procesa sekmīgā norisē. Tas nozīmē, ka parādniekam jābūt godprātīgam, un fakti, kas liecina par pretēju rīcību, jāņem vērā, lemjot jautājumu par to, vai atbrīvot parādnieku no atlikušajām parādsaistībām (*Senāta 2019. gada 24. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-7/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0124.C36066011.8.L), 9.4. punkts*).

164. panta pirmā daļa, trešā daļa

No Maksātnespējas likuma 164. panta pirmās un trešās daļas izriet, ka tiesai, izskatot pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu, jāizvērtē, vai parādnieks ir veicis fiziskās personas saistību dzēšanas plānā noteiktās darbības (*Senāta 2015. gada 27. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-27/2015](#) (C32287412), 6.2. punkts*).

Komerscabiēdrības valdes locekļa rīcība, nepiesakot pretenziju uz parāda piedziņu savā fiziskās personas maksātnespējas procesā, vērtējama arī no labas ticības aspekta, konstatējot, vai šāda rīcība ir samērojama ar citu personu interesēm un akceptējama no tiesiskuma viedokļa (*Senāta 2020. gada 18. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-519/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0618.C33248119.16.S), 9.2. punkts*).

Maksātnespējas likumā lietotais termins „neizpildīto saistību dzēšana” ir jātulko kā „atbrīvošana no neizpildītajām saistībām”. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 164. panta trešo daļu pieņemtais tiesas lēmums neizbeidz saistību tiesību, uz kuras pamata parādsaistības ir radušās, līdz ar to šāds lēmums nenovērš nepilnīgi atdotā parāda esību, bet gan piešķir privilēģiju parādniekam nepildīt saistību parāda neatmaksātajā daļā, viņam vienīgi nodrošinot tiesisko aizsardzību pret kreditoru nākotnes prasījumiem (*Senāta 2021. gada 25. februāra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-32/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0225.C33525715.10.S), 11.1., 11.4. punkts*).

164. panta otrā daļa

No Maksātnespējas likuma 164. panta otrās daļas izriet, ka priekšnoteikums nesegto saistību dzēšanai jeb parādnieka atbrīvošanai no nesegtajām saistībām ir saistību dzēšanas plāna izpilde (*Senāta 2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-5/2017](#) (C37101714), 9. punkts*).

Lai piepildītos Maksātnespējas likuma 164. panta otras daļas sastāvs, parādnieka pārkāpumam ir jābūt būtiskam, t.i., tādām, kas radījis kreditoru interešu aizskārumu un būtiski ietekmē kreditora apstiprināta prasījuma apmierināšanas iespēju. Pārkāpuma būtiskuma jēdziens ir piepildāms katrā lieta individuāli, izvērtējot konkrētās lietas apstākļus (*Senāta 2020. gada 26. marta lēmums lietā Nr. [SPC-5/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0526.C21041616.3.L), 7.4. punkts*).

164. panta ceturtdā daļa

Tiesai, apmierinot fiziskas personas pieteikumu par maksātnespējas procesa piemērošanu, nav pietiekami konstatēt Maksātnespējas likuma 130. pantā noteikto ierobežojumu neesību, bet arī ir jāpārlicinās, vai saistību dzēšanas procedūras veiksmīgas pabeigšanas gadījumā būs reāls pamats parādnieka atbrīvošanai no šīs procedūras laikā neizpildītajām atlikušajām saistībām (*Senāta 2019. gada 11. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-13/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0611.C32189017.8.L), 10. punkts*).

164. panta ceturtdās daļas 2. punkts

Pamats apdrošinātāja regresa kārtībā pieteiktam prasījumam par ceļu satiksmes negadījumā trešajai personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41. pantu var būt vienīgi ceļu satiksmes negadījumu izraisījušā transportlīdzekļa vadītāja prettiesiska rīcība. Tāpēc šāds prasījums ietilpst Maksātnespējas likuma 164. panta ceturtdās daļas 2. punkta tvērumā, kas nepieļauj tā dzēšanu fiziskās personas maksātnespējas procesā (*Senāta 2021. gada 3. marta lēmums lietā Nr. [SPC-22/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0303.C33486016.2.L), 4.1. punkts; sk. arī: 2020. gada 13. jūlija lēmuma lietā Nr. [SPC-17/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0713.C31354615.2.L), 10. punktu*).

164. panta ceturtdās daļas 4. punkts

Situācijā, kad Augstākajā tiesā iesniegts protests sakarā ar to, ka tiesa izbeigusi fiziskās personas saistību dzēšanas procedūru, pretēji Maksātnespējas likuma 164. panta ceturtdās daļas 4. punktam dzēšot arī prasījumus par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā un Krimināllikumā paredzētajiem sodiem, zūd Civilprocesa likuma 484. pantā noteiktais pamats protesta virzībai, ja fiziskā persona samaksājusi uzlikto sodu, dzēšot konkrēto prasījumu (*2018. gada 16. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-12/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0416.C33289915.3.L), 2018. gada 25. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-9/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0425.C28284615.4.L), 2018. gada 21. maija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-11/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0521.C40160515.2.L)*).

165. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 28. februārim)

Maksātnespējas likuma 165. panta pirmā daļa (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 28. februārim) noteica, ka pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu iesniedz parādnieks, tomēr arī tad, ja pieteikumu par parādnieces saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu sakarā ar saistību dzēšanas plāna īstenošanas termiņa iestāšanos iesniedz administrators, norādot, ka tā rīcībā nav informācijas par to, vai parādniece ir izpildījusi saistību dzēšanas plānu, parādnieka rīcība nav kvalificējama kā saistību dzēšanas plāna nepildīšana (*Senāta 2015. gada 27. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-27/2015](#) (C32287412), 6.1. punkts*).

165. panta trešās daļas 2. punkts

Kreditoru Maksātnespējas likuma 165. panta trešās daļas 2. punktā paredzēto tiesību īstenošana nav atliekama līdz brīdim, kad beigsies saistību dzēšanas plānā noteiktais saistību dzēšanas termiņš un tiesai būs jāizlemj parādnieka pieteikums par viņa atbrīvošanu no atlikušajām saistībām (*Senāta 2019. gada 17. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-21/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1217.C33208515.4.L) 9. punkts; 2021. gada 25. maija lēmums lietā Nr. [SPC-10/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0525.C33386518.7.L) 10. punkts*).

165. panta sestā daļa

Izbeidzot saistību dzēšanas procedūru un neatbrīvojot parādnieku no saistībām (Maksātnespējas likuma 165. panta sestā daļa) tikai pret vienu no vairākiem kreditoriem, kuru prasījumi nav tikuši apmierināti bankrota procedūras ietvaros, tiesa nonāk pretrunā ar Maksātnespējas likuma 6. panta 2. punktā noteikto kreditoru vienlīdzības principu (*Senāta 2017. gada 3. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2017](#) (C16082214), 5. punkts*).

170. panta otrā daļa

Lai gan vispārīgi administratoram nav aizliegts slēgt vienu līgumu ar grāmatvedības pakalpojumu sniedzēju par šādu pakalpojumu sniegšanu vairākiem uzņēmumiem un apmaksāt vienu rēķinu, tomēr, ja administrators izvēlas šādi rīkoties, tas neatceļ Maksātnespējas likuma 170. panta otrās daļas prasības un nepieciešamību administratoram pierādīt, kādi pakalpojumi, kādā apjomā un par kādu samaksu sniegti konkrētās juridiskās personas maksātnespējas procesā (*Senāta 2021. gada 12. maija lēmums lietā Nr. [SPC-23/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0512.C29362320.6.L), 5.4. punkts*).

172. panta otrā daļa

Tiesai, lemjot par fiziskās personas maksātnespējas procesa izdevumu pamatotību, ir jāvērtē, vai izdevumi ir pamatoti un saistīti ar konkrētās fiziskās personas maksātnespējas procesa nodrošināšanu. Tiesai jānoskaidro ne tikai tas, vai šādi izdevumi ir bijuši un ir nepieciešami, bet arī tas, vai izdevumi noteiktā apmērā ir tieši attiecināmi uz konkrēto fizisko personas maksātnespējas procesu. No izdevumus pamatojošajiem dokumentiem ir jābūt skaidri saprotamam, kāds pakalpojums, kādā

apmērā un kad ir ticis sniegts, jo nepamatotu maksātnespējas procesa izmaksu apstiprināšana samazina kreditoru atgūstamo summu apmēru (*Senāta 2022. gada 22. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2022](#) (ECLI:LV:AT:2022:0224.C33451217.11.S) 6.1. punkts*).

174. panta pirmā daļa

Apstākļi, ka maksātnespējas procesā nav iesniegtas Maksātnespējas likuma 176. panta otrajā daļā norādīto tiesību subjektu sūdzības, neapliecina to, ka administrators konkrētajā maksātnespējas procesā ar tiesiskiem līdzekļiem ir nodrošinājis Maksātnespējas likumā definētā mērķa izpildi. Tāpēc pat arī tad, ja nav saņemtas šo personu sūdzības, Maksātnespējas administrācijai uzraudzības kārtībā, realizējot Maksātnespējas likuma 174. panta pirmajā daļā ietverto kompetenci, ir tiesības veikt administratora darbības likumības uzraudzību, iesniegt sūdzību un rosināt jautājumu par administratora neobjektivitāti (*Senāta 2016. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. [SPC-3/2016](#) (C29392415), 9.3. punkts*).

176. panta otrā daļa

Apstākļi, ka maksātnespējas procesā nav iesniegtas Maksātnespējas likuma 176. panta otrajā daļā norādīto tiesību subjektu sūdzības, neapliecina to, ka administrators konkrētajā maksātnespējas procesā ar tiesiskiem līdzekļiem ir nodrošinājis Maksātnespējas likumā definētā mērķa izpildi. Tāpēc, pat arī tad, ja nav saņemtas šo personu sūdzības, Maksātnespējas administrācijai uzraudzības kārtībā, realizējot Maksātnespējas likuma 174. panta pirmajā daļā ietverto kompetenci, ir tiesības veikt administratora darbības likumības uzraudzību, iesniegt sūdzību un rosināt jautājumu par administratora neobjektivitāti (*Senāta 2016. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. [SPC-3/2016](#) (C29392415), 9.3. punkts, 2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-13/2017](#) (C27151014), 14. punkts*).

Pārejas noteikumu 6. punkts

Atšķirībā no 2007. gada 1. novembrī pieņemtā Maksātnespējas likuma 177. panta otrās daļas 2010. gada 26. jūlijā pieņemtā Maksātnespējas likuma 164. pants vairs neparedz ierobežojumus nodokļu parādu dzēšanai, tomēr, ja persona atbilstoši 2010. gada 26. jūlijā pieņemtā Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 6. punktam nav izvēlējusies pabeigt maksātnespējas procesu atbilstoši šī likuma normām, nav tiesiska pamata piemērot Maksātnespējas likuma 164. pantu nodokļu parādu dzēšanai (*Senāta 2017. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2017](#) (C22019410), 6.3. punkts*).

Pārejas noteikumu 17.–18. punkts

Maksātnespējīgā persona var izmantot Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 17. un 18. punktā piešķirtās tiesības iesniegt plāna grozījumus, kas pamatoti ar Maksātnespējas likuma 155. pantā (saskaņā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 01.03.2015.) noteiktu fiziskai personai labvēlīgāku regulējumu salīdzinājumā ar iepriekšējo. Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 18. punktā iekļautā atsevišķā norāde par parādnieka pienākumu iesniegt pierādījumus par saistību dzēšanas plāna

grozījumu nodošanu visiem kreditoriem nozīmē to, ka kreditori ir informēti par plāna grozījumiem, taču likums neparedz viņiem tiesības izteikt par tiem iebildumus, proti, likums neparedz plāna grozījumu saskaņošanu vispārējā kārtībā (*Senāta 2015. gada 23. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-33/2015](#) (C23065712), 4.1.–4.2. punkts, 2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-6/2016](#) (C28330612), 5.1.–5.2. punkts, 2016. gada 26. maija lēmums lietā Nr. [SPC-7/2016](#) (C28367012), 5.1.–5.2. punkts, 2018. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-3/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0206.C28315114.2.L), 6. punkts).*

Pārejas noteikumu 18. punkts

Nevar atzīt, ka parādnieks ir izpildījis Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 18. punkta prasības un iesniedzis tiesā pierādījumus tam, ka saistību dzēšanas plāna grozījumi ir nodoti visiem kreditoriem, ja kā pierādījums par kreditora informēšanu iesniegts dokuments, kas datēts ar vēlāku datumu, nekā kvīts par korespondences nosūtīšanu kreditoram (*Senāta 2015. gada 4. decembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-36/2015](#) (C24142313), 6.2. punkts).*

Civilprocesa likums

43. panta 10. punkts

Iesniedzot pieteikumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, administrators atbrīvojams no valsts nodevas samaksas visās tiesvedībās, kas celtas par maksātnespējīgu atzītas personas interesēs (*Senāta 2010. gada 27. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-43/2010](#)).*

137. pants

Kreditors, kuram par labu tiesa nodrošinājusi prasību, nekļūst par nodrošināto kreditoru Maksātnespējas likuma izpratnē un nebauda nekādas priekšrocības pār citiem kreditoriem. Prasības nodrošinājums nekādā veidā neietekmē sprieduma izpildes iespējamību, jo tā ir atkarīga nevis no prasības nodrošinājuma esības vai neesības, bet gan no kopējā kreditoru skaita un saistību apjoma (*Senāta 2011. gada 6. aprīļa lēmums lietā Nr. [SKC-951/2011](#) (C04238106), 5. punkts).*

192. pants

Gadījumā, ja maksātnespējas procesa lietā, kas izskatāma sevišķās tiesāšanas kārtībā, rodas strīds par tiesībām, kas izšķirams tiesā prasības kārtībā, tad atkarībā no strīda satura pieteikums atstājams bez izskatīšanas vai tiesvedība apturama līdz strīda izšķiršanai. Tiesai, izskatot maksātnespējas procesa pieteikumu, nav pēc būtības jāizšķir strīds par kreditora un parādnieka saistību pastāvēšanu, bet tikai jāvērtē, vai iebildumi, ko parādnieks cēlis, ir tādi, kas liek apšaubīt to, ka parāda nemaksāšanas vienīgais iemesls ir parādnieka nespēja samaksāt (*Senāta 2012. gada 7. marta spriedums lietā Nr. [SPC-25/2012](#) (C28442011), 8.4., 8.9. punkts).*

215. panta 6. punkts

Ja vienam no solidāriem parādniekiem pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process, tiesai, lemjot par tiesvedības apturēšanu, jāizvērtē, kā tiesvedības apturēšana ietekmē citu lietas dalībnieku tiesību un interešu ievērošanu, vai maksātnespējas process liedz izskatīt civillietu pēc būtības un samērīgums kreditoru interešu ievērošanā (*Senāta 2019. gada 25. marta lēmums lietā Nr. [SKC-520/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0325.C28328511.12.L), 6.4. punkts*).

230. pants

Tiesas lēmums, ar kuru noraidīts Maksātnespējas administrācijas pieteikums par maksātnespējas administratora atcelšanu saistībā ar pamatotām šaubām par administratora objektivitāti un neitralitāti, ja tas nav motivēts, ir neatbilstošs Civilprocesa likuma 230. panta prasībām. Ja administrators parādnieka tiesiskās aizsardzības procesā iecelts, pamatojoties uz parādnieka ieteikumu, īpaša nozīme ir apstākļiem, kas var radīt šaubas par administratora objektivitāti un neitralitāti, izvērtējumam. Sūdzību neesība pati par sevi nevar būt apliecinājums, ka administrators rīkojies likumīgi (*Senāta 2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-13/2017](#) (C27151014), 14. punkts*).

Lai lēmums būtu likumīgs un pamatots, tā motīvi nedrīkst būt savstarpēji pretrunīgi, tāpēc, ja tiesa motīvu daļā atzīst, ka maksātnespējas administrators ir pārkāpis Maksātnespējas administrācijas lēmumā minētos normatīvos aktus, bet rezolutīvajā daļā atceļ MA lēmuma punktus, kuros pārkāpums konstatēts, un atstāj spēkā lēmuma punktus, kuros administratoram uzdots veikt aktīvas darbības pārkāpuma novēršanā, šādu lēmumu nevar atzīt par loģisku un pamatotu (*2017. gada 17. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-26/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1017.C24156916.1.L), 10.–11. punkts*).

230. panta pirmās daļas 5. punkts (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 2. decembrim)

No Civilprocesa likuma 230. panta pirmās daļas 5. punkta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 2. decembrim) un 363.¹⁷ panta pirmā daļas izriet tiesas pienākums veikt uzraudzības funkciju pār maksātnespējas administratora pieņemtajiem lēmumiem. Proti, tiesai, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, ir pienākums izvērtēt sūdzībā izteiktos iebildumus pēc būtības, lēmumā sniedzot juridisku motivāciju izdarītajiem secinājumiem (*Senāta 2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2016](#) (C17092915), 4.2. punkts*).

230. panta ceturrtā daļa, piektā daļa

Ja tiesai pieteikts lūgums izvērtēt iespēju atcelt administratoru no pienākumu pildīšanas un tiesa lēmuma motīvu daļā neatspoguļo nekādus apsvērumus šā lūguma sakarā, un lemjošajā daļā šo jautājumu neizlemj, šāda lēmuma pieņemšanā pārkāpti Civilprocesa likuma 230. panta ceturrtās un piektās daļas noteikumi (*Senāta 2017. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-4/2017](#) (C16111214), 6. punkts*).

251. panta 11. punkts

Tiesiskās aizsardzības procesam raksturīga atkāpšanās no prasības kārtībai raksturīgā sacikstes principa, jo sevišķās tiesāšanas kārtībā, t.sk. tiesiskās aizsardzības procesā, bieži vien nav pretējās puses, kura var izteikt iebildumus un lūgumus, kā arī iesniegt pierādījumus. Tiesai situācijā šādā vienpusējā procesā ir tiesības pēc savas iniciatīvas pārbaudīt tos lietas apstākļus, par kuriem tai radušās šaubas iesniegtā pieteikuma kontekstā (*Senāta 2019. gada 7. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-1/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0207.C30595817.5.L), 7. punkts*).

341.⁶ pants

Civilprocesa likuma 341.⁶ panta trešās daļas prasība pirms pieteikuma par tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanu apmierināšanas vērtēt arī kreditoru iebildumus nav īstenojama virspusēji un formāli. Ja tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā iekļauts kreditora prasījums, kas būtiski ietekmē tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna saskaņošanu, ir vērtējama tā pamatotība. Piemēram, regulāra avansa maksājumu pārskaitīšana ievērojamā apmērā, vispār nepārlicinoties par naudas izlietojumu, ir netipiska komercdarbībai un liecina par fiktīvu darījumu (*Senāta 2017. gada 15. maija spriedums lietā Nr. [SPC-16/2017](#) (C11043816), 13.1. punkts*).

Izvērtējot tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānu Civilprocesa likuma 341.⁶ panta kārtībā, tiesai ir pienākums pārbaudīt, vai pareizi noteikts nodrošināto kreditoru sastāvs un vai šo plānu saskaņojušo kreditoru prasījumu pamatā ir reālas saistības (*Senāta 2013. gada 23. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-48/2013](#) (C30623012), 4.3. punkts, Senāta 2014. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-27/2014](#) (C27150012), 13. punkts, 2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 15.3. punkts, 2015. gada 28. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-17/2015](#) (C30557714), 9.2. punkts, 2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716), 9. punkts*).

Līdzīgi arī, lai izdarītu secinājumus par tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzēja tiesībām saņemt samaksu saskaņā ar noslēgto līgumu un šādu summu iekļautu tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plānā kā drošu nākotnē paredzamu ienākumu, uz kuru varētu paļauties tiesiskās aizsardzības procesa pieteikuma iesniedzēja kreditori, ir jānovērtē šādas prasības pirmšķietamas apmierināšanas iespējas (*Senāta 2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716), 11.2. punkts*).

Tiesai, it īpaši situācijā, kad no tiesiskās aizsardzības procesa plānu nesaskaņojušajiem kreditoriem ir iesniegti motivēti iebildumi par darījumu, iespējams, fiktīvo raksturu, ir jāpievēršas tās rīcībā iesniegto darījumu apliecinājošu dokumentu vērtēšanai un jāspēj izdarīt loģiskus secinājumus par saistību pamatotību vismaz no pirmšķietamības viedokļa. Turklāt katrs atsevišķais darījums šādā situācijā ir vērtējams ne tikai kontekstā ar pretējus viedokļus pārstāvošo personu domstarpību cēloni un tā paredzamajām sekām, bet arī ar visiem lietas materiāliem to kopumā, ņemot vērā Civilprocesa likuma 97. panta pirmās daļas noteikumus. Citiem vārdiem, tiesai uz lietā apkopoto pierādījumu pamata jāspēj saskatīt tādu juridisko apstākļu esību, kuri faktiski

izslēdz attiecīgās saistības izpildes pienākumu vai otrādi – apstiprina to (*Senāta 2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716), 9. punkts*).

Neesot argumentācijai, kas atspēkotu nodrošinātā kreditora iebildumus par fiktīvā kreditora statusu, kura saistību apjoms būtiski ietekmē tiesiskās aizsardzības procesa pasākumu plāna saskaņošanu nodrošināto kreditoru grupā, tiesas atzinumu, ka tiesiskās aizsardzības procesa plāns ir atbalstīts Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā, nevar atzīt par pamatotu (*Senāta 2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 15.4. punkts*).

Ievērojot Maksātnespējas likuma 6. panta 8. punktā ietvertu labas ticības principu, tiesai jāizvērtē, vai parādnieks rīkojies godprātīgi, iesniedzot tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu, ja šādas rīcības izvērtējumu lūdzis kreditors, norādot arī konkrētus apstākļus, kas, viņaprāt, liecina par vēlmi īstenot pretlikumīgu tiesiskās aizsardzības procesu (*Senāta 2015. gada 20. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 15.2. punkts*).

Situācijā, kad administratora darbības tiesiskuma izvērtējumu lūgusi Maksātnespējas administrācija, norādot arī konkrētus apstākļus, kas, tās ieskatā, liecina par vēlmi apiet kārtību, kādā maksātnespējas procesu reglamentējošos tiesību aktos tiek vērtēts administrators, ievērojot Maksātnespējas likuma 6. panta 8. punktā ietvertu labticības principu, tiesai jāizvērtē, vai parādnieks rīkojies godprātīgi, iesniedzot pieteikumu par juridiskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanu un tiesiskās aizsardzības procesa pasludināšanu ar citu administratoru (*Senāta 2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2015](#) (C29389515), 8.2. punkts*).

Izskatot pieteikumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu (Civilprocesa likuma 50. nodaļa) vai pieteikumu par saistību izpildi brīdinājuma kārtībā (Civilprocesa likuma 50.¹ nodaļa), saistību materiāli tiesiskās pamatotības pārbaude nenotiek, tādēļ uz šāda lēmuma pamata secinājumi par to, vai attiecīgo kreditoru prasījumu pamatā ir reālas saistības, nav izdarāmi (*Senāta 2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014), 15.4. punkts, 2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716), 10.5. punkts*).

363.² panta ceturtnā daļa

Vērtējot kreditora pieteikumu juridiskās personas maksātnespējas procesā, kas iesniegts saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.² panta ceturto daļu, tiesai jāvērtē sabiedrības finanšu stāvoklis maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas dienā, tāpēc prokurora protestu nevar pamatot ar parādnieka norēķinu konta izrakstu, kas iegūts pēc datuma, kad pieņemts lēmums par maksātnespējas procesa lietas ierosināšanu (*Senāta 2018. gada 8. jūnija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-18/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0608.C33346518.3.L), 9. punkts*).

363.³ pants

Ne Maksātnespējas likumā, ne Civilprocesa likumā nav noteikts parādnieka pienākums savā labprātīgajā maksātnespējas pieteikumā pierādīt maksātnespēju un to radījušos apstākļus, tajā skaitā saistību termiņa iestāšanos. Civilprocesa likuma 363.³ pantā ir

izsmeļoši norādīts parādnieka labprātīgā maksātnespējas pieteikuma saturs un uzskaitīti tam pievienojamie dokumenti. Ar to parādnieka labprātīgais maksātnespējas pieteikums atšķiras no kreditora pieteikuma, kurā tiesai, piemērojot minēto normu, jāveic maksātnespējas pazīmes pastāvēšanas pārbaude, kas izriet no kreditora pieteikumam pievienojamo dokumentu saraksta (sk. Civilprocesa likuma 363.² panta trešo līdz sesto daļu) (*Senāta 2012. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-52/2012](#) (C28392012), 4.3. punkts, Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2015](#) (C40064814), 6.–8. punkts*).

Civilprocesa likuma 363.³ panta trešā daļa noteic parādniekam pienākumu pieteikumā norādīt maksātnespējas procesa pazīmi, bet neuzliek parādniekam pienākumu pievienot pierādījumus par maksātnespējas procesa pazīmes esību, pretēji kreditoram, kurš iesniedz juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu (Civilprocesa likuma 363.² panta trešā un ceturrtā daļa) (*Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-2/2015](#) (C32241514), 5.1–5.2. punkts*).

363.¹⁰ panta otrā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.¹⁰ panta otro daļu parādnieka gada pārskats kā pierādījums spējai samaksāt parādu ir pieļaujams, ceļot iebildumus pret maksātnespējas pieteikumu (*Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-3/2015](#) (C32249714), 13.4. punkts*).

363.¹³ panta devītā daļa

Gadījumā, ja maksātnespējas procesa pieteikuma iesniedzējs atsauc savu pieteikumu sakarā ar to, ka līdz maksātnespējas procesa pieteikuma izskatīšanai parādnieks parādu labprātīgi samaksājis, tiesai ir jāizbeidz tiesvedība, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu, nevis jāizskata lieta pēc būtības un jānoraida maksātnespējas procesa pieteikums saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devīto daļu (*Senāta 2015. gada 8. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-16/2015](#) (C40133514), 6.3. punkts*).

Tā kā maksātnespējas procesa pieteikuma izskatīšana notiek sevišķās tiesāšanas kārtībā, Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punktā un Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devītajā daļā lietotais jēdziens „pamatoti iebildumi” ir iztulkojams šaurāk, nekā tas būtu darāms, izskatot strīdu par prasījuma pamatotību prasības tiesvedības kārtībā. Parādnieka iebildumi pret kreditora prasījumu maksātnespējas procesā uzskatāmi par pamatotiem, ja tie pirmšķietami var izslēgt kreditora iesniegtā maksātnespējas pieteikuma pamatā esošā prasījuma atzīšanas iespēju (*Senāta 2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-3/2015](#) (C32249714), 12. punkts*).

Sabiedrības valdes locekļa, kurš līguma parakstīšanas brīdī ir tiesīgā persona, iespējami prettiesiska rīcība (pretēja viņa pārstāvētās sabiedrības interesēm) pati par sevi neliecina par noslēgtā līguma spēkā neesību. Līdz ar to, ja darījuma spēkā esība no parādnieces puses nav apstrīdēta, neatkarīgi no krimināllietas iznākuma darījums, ar kuru pamatots maksātnespējas pieteikums (saskaņā ar Maksātnespējas likuma 57. panta 2. punktu un Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devīto daļu), nezaudēs spēku (*Senāta 2015. gada 5. novembra spriedums lietā Nr. [SPC-14/2015](#) (C12261614), 6. punkts*).

363.¹⁴ pants

Lai nepieļautu nepamatotu pāreju no maksātnespējas procesa uz tiesiskās aizsardzības procesu, kas maksātnespējas administratoram ļautu izvairīties no normatīvajos aktos paredzētajām sekām par pārkāpumiem maksātnespējas procesā, situācijā, kad Maksātnespējas administrācija pieņēmusi lēmumu, kurā atzinusi, ka administrators pārkāpis Maksātnespējas likuma 20. panta otrās daļas prasības, tiesai pirms pieteikuma par tiesiskās aizsardzības procesa pasludināšanu izskatīšanas jāizlemj jautājums par administratora atbildību maksātnespējas procesā (*Senāta 2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2015](#) (C29389515), 7. punkts*).

363.¹⁴ panta pirmā daļa

No Civilprocesa likuma 230. panta pirmās daļas 5. punkta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2015. gada 2. decembrim) un 363.¹⁷ panta pirmās daļas izriet tiesas pienākums veikt uzraudzības funkciju pār maksātnespējas administratora pieņemtajiem lēmumiem. Proti, tiesai, pārbaudot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, ir pienākums izvērtēt sūdzībā izteiktos iebildumus pēc būtības, lēmumā sniedzot juridisku motivāciju izdarītajiem secinājumiem (*Senāta 2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2016](#) (C17092915), 4.2. punkts*).

363.¹⁷ panta ceturrtā daļa

Gadījumos, kad parādniekam pasludināts maksātnespējas process, kreditors var gūt sava prasījuma apmierinājumu vienīgi maksātnespējas procesa ietvaros, pamatojoties uz kreditora iesniegto un administratora atzīto prasījumu. Savukārt, ja, izskatot sūdzību par administratora lēmumu, tiesa ir konstatējusi strīdu par tiesībām atbilstoši Civilprocesa likuma 363.¹⁷ panta ceturrtās daļas noteikumiem, kreditora prasījuma noraidīšanas gadījumā kreditoram ir pamats lūgt tiesu izšķirt šo strīdu prasības tiesvedības kārtībā (*Senāta 2017. gada 3. marta spriedums lietā Nr. [SKC-91/2017](#) (C04263412), 6.2. punkts*).

363.¹⁹ panta pirmā daļa, otrā daļa, trešā daļa

Civilprocesa likuma 363.¹⁹ panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā ietvertā norma par tiesas funkcijām, izskatot sūdzību, pārbaudīt Maksātnespējas administrācijas lēmuma atbilstību normatīvo aktu prasībām ir iztulkojama kā tiesas pienākums, izskatot sūdzību par Maksātnespējas administrācijas lēmumu, izvērtēt lēmumā norādītos apstākļus par administratora rīcību pēc būtības (*Senāta 2016. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. [SPC-3/2016](#) (C29392415), 11. punkts*).

Nepieprasot informāciju par saistību dzēšanas plāna izpildi, lai varētu izlemt jautājumu, vai parādnieks atbrīvojams no atlikušajām saistībām, tiesa rīkojas formāli, kas ir pretrunā ar Civilprocesa likuma 363.²⁸ panta desmito daļu (*Senāta 2015. gada 27. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-27/2015](#) (C32287412), 6.3. punkts*).

363.²⁹ pants

Tiesai, izskatot parādnieka pieteikumu par fiziskās personas bankrota procedūras un maksātnespējas procesa izbeigšanu sakarā ar kreditoru prasījumu neesamību, jānoskaidro: 1) vai beidzies Maksātnespējas likuma 141. panta pirmajā daļā noteiktais kreditoru prasījumu iesniegšanas termiņš; 2) vai parādnieka pieteikums iesniegts mēneša laikā pēc tam, kad beidzies šis termiņš; 3) vai pieteikumā ir norādītas konkrētas parādnieka saistības un to pamats; 4) vai pieteikuma apmierināšanas gadījumā šīs saistības ir atzīstamas par noilgušām (*Senāta 2021. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-21/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0331.C30838318.7.L), 11.3.2. punkts*).

363.³¹ panta otrā daļa

Noraidot administratora argumentu, ka parādnieks, uzņemoties jaunas saistības, bija apzinājies, ka pasliktina savu finansiālo stāvokli, tiesai tas jāmotivē, veicot lietas apstākļu pienācīgu izvērtējumu atbilstoši visiem lietā esošajiem pierādījumiem (*Senāta 2021. gada 17. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-19/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0617.C73432320.8.L) 6. punkts; sk. arī 2019. gada 17. decembra lēmuma lietā Nr. [SPC-24/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1217.C69360518.6.L) 7. punktu*).

363.³¹ panta ceturtnā daļa

Ja parādnieks saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.³¹ panta ceturto daļu pieņemtajā lēmumā noteiktajā termiņā iesniedzis tiesā precizētu saistību dzēšanas plānu, tiesai nav tiesību izbeigt fiziskās personas saistību dzēšanas procedūru un maksātnespējas procesu, neizskatot precizēto saistību dzēšanas plānu (*Senāta 2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-44/2015](#) (C33486213), 8.1. punkts*).

363.³⁵ panta otrā daļa

Civilprocesa likuma 363.³⁵ panta otrās daļas norma paredz tiesības kreditoriem tikt informētiem par pieteikuma izskatīšanu. Paziņojuma par pieteikuma izskatīšanu nenosūtīšana kreditoriem atzīstams par būtisku procesuālo tiesību normu pārkāpumu, jo var objektīvi liegt iespēju izmantot tiesības izteikt iebildumus par pieteikumu par saistību dzēšanas procedūras izbeigšanu un atbrīvošanu no atlikušajām saistībām (*Senāta 2021. gada 15. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-34/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1215.C30726918.9.L), 7. punkts; sk. arī 2021. gada 21. decembra lēmuma lietā Nr. [SPC-28/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:1221.C33251515.4.L), 7.1. punktu, 2020. gada 7 oktobra lēmuma lietā Nr. [SPC-25/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1007.C68384017.6.L), 7. punktu; 2019. gada 22. februāra lēmuma lietā Nr. [SPC-10/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:0222.C33512613.16.L), 10. punktu*).

363.³⁶ pants

Ja pieteikums par maksātnespējas procesa pasludināšanu iesniegts atkārtoti par saistībām, par kurām tiesa jau ir lēmusi, nepiemērojot saistību dzēšanas procedūru parādnieka negodprātīgas rīcības dēļ (*atbilstoši Civilprocesa likuma 363.³⁶ pantam*), un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiski mainījušies faktiskie vai tiesiskie apstākļi

(sk. Civilprocesa likuma 478. panta ceturtais daļas 5. punktu, 485.¹ panta ceturto daļu), pieteikums nav pieņemams (arī tad, ja nepastāv Maksātnespējas likuma 130. pantā noteiktie fiziskās personas maksātnespējas procesa piemērošanas ierobežojumi vai 153. pantā noteiktie saistību dzēšanas procedūras piemērošanas ierobežojumi). Savukārt gadījumā, ja fakts, ka pieteikums iesniegts atkārtoti, tiek konstatēts jau pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, ierosinātais process ir jāizbeidz (*Senāta 2018. gada 26. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0126.C68310217.1.L), 6.1. punkts*).

464. panta trešā daļa

Nav pamata kasācijas tiesvedības ierosināšanai, ja par fiziskās personas kreditora, kam lietā nav piešķirts lietas dalībnieka statuss, tiesību aizskārumu iesniegtais protests nesatur pamatojumu nedz tam, kāda ārkārtēja vajadzība pastāv, lai būtu pamats caurskatīt no jauna spēkā esošu tiesas nolēmumu, nedz arī konkrēta subjekta konkrēts tiesību aizskārumu (*Senāta 2015. gada 22. jūlija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-28/2015](#) (C24070009), 4.4. punkts*).

617. panta otrā daļa

Civilprocesa likuma noteikumi par parādnieka mantas izsoli uz maksātnespējas procesa administratoru attiecas tiktāl, ciktāl viņš veic šo tiesu izpildītājam raksturīgo funkciju. Iesniedzot pieteikumu par izsoles akta atzīšanu par spēkā neesošu, maksātnespējas administrators darbojas kreditoru interesēs, tādēļ šo pieteikumu nav iemesla pielīdzināt sūdzībai, kas iesniegta Civilprocesa likuma 617. panta otrās daļas kārtībā (*Senāta 2014. gada 5. februāra lēmums lietā Nr. [SKC-1447/2014](#) (C33292314), 11. punkts*).

75. nodaļa

Juridiskās personas maksātnespējas procesā veiktās izsoles rezultātā iegūto naudas summu sadali reglamentē Maksātnespējas likuma 116. un 118. pants, un uz to nav attiecināmas Civilprocesa likuma 75. nodaļas normas, tostarp Civilprocesa likuma 631. panta ceturtais daļa (*Senāta 2013. gada 28. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-33/2013](#) (C30769912), 8. punkts*)².

2007. gada 1. novembra Maksātnespējas likums

20. pants

Lai īstenotu maksātnespējas procesa mērķus, administratoram ir jāveic viss konkrētajā situācijā iespējamais, rīkojoties ne vien kā krietnam un rūpīgam saimniekam, bet arī jāpieņem saimnieciski izdevīgākie lēmumi, pārņemot parādnieka mantu un rīkojoties ar to, pieņemot lēmumus, kas ietekmē kreditoru intereses, kā arī kļūstot par maksātnespējīgā komersanta vienīgo likumīgo pārstāvi, kam gluži kā komersanta pārvaldes institūcijai ir jāvērtē, kuru no procesa mērķiem sasniegt ir reālāk un kādas

² Šajā lietā notikusi judikatūras maiņa – Senāts atkāpjas no 2012. gada 20. decembra lēmumā (lieta Nr. [SPC-50/2012](#) (C31368212)) izteiktajiem secinājumiem.

darbības ir efektīvākas, lai šo mērķi sasniegtu (*Senāta 2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-193/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0621.C04460913.1.S), 7.3. punkts*).

Viens no būtiskākajiem administratora pienākumiem pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas ir kreditoru prasījumu pieņemšana, reģistra kārtošana, pārbaude, kā arī tiesiski pamatota lēmuma pieņemšana par kreditora prasījuma atzīšanu, neatzīšanu vai daļēju atzīšanu. No Maksātnespējas likuma skaidri izriet, ka kreditoru lokam jābūt noskaidrotam līdz bankrota procedūras pabeigšanai, lai kreditoru sapulcē būtu pārstāvētas visu to personu intereses, kurām ir prasījumi pret parādnieku. Tas nozīmē, ka tikai administrators izlemj jautājumus par bankrota procedūras pasākumu izpildi un noslēguma kreditoru sapulces sasaukšanu, ievērojot visu kreditoru intereses un konkrētā maksātnespējas procesa apstākļus (*Senāta 2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-193/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0621.C04460913.1.S), 7.3. punkts*).

33. panta pirmās daļas 3. punkts

Kreditora prasījumu samazināšana pretēji viņa gribai nav izmantojama atrauti no Maksātnespējas likuma un tiesiskās aizsardzības procesa mērķiem un principiem. Savukārt Maksātnespējas likuma mērķi un principi nedrīkst tikt iztulkoti un izmantoti pretēji Satversmes 105. pantā noteiktajām pamattiesībām uz īpašumu. Tiesai, konstatējot prasījuma tiesību būtisku samazināšanu un mēģinājumu dzēst šo prasījumu nodrošinošo hipotēku, ir jāpievēršas piemērojamo tiesību normu sistēmiskajai un teleoloģiskajai iztulkošanai Satversmes 105. panta un Maksātnespējas likuma mērķu un principu kontekstā. Jo īpaši rūpīgi tas tiesai ir jādara tādēļ, ka prasījuma tiesību samazinājums par 75–80% ir netipisks komercdarbībai (*Senāta 2014. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-27/2014](#) (C27150012), 10.2. punkts*).

50. panta 2. punkts

Parādnieka iebildumi rada tiesiskas sekas, ja tie, pirmkārt, izteikti triju nedēļu laikā pēc brīdinājuma par kreditora nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu saņemšanas un, otrkārt, ja tos ir iemesls atzīt par pamatotiem (*Senāta 2010. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. [SPC-109/2010](#) (C33313809)*).

59. panta otrā daļa

Maksātnespējas likums nepiešķir administratoram kompetenci apstrīdēt tiesā pirms parādnieka maksātnespējas procesa lietas ierosināšanas kreditora veiktu darbību tiesiskumu. Tāpēc maksātnespējīgās komercsabiedrības kreditora rīcība, vairākus mēnešus pirms maksātnespējas lietas ierosināšanas pieņemot no nomas līguma izrietoša parāda samaksu, neatkarīgi no veida, kādā samaksa, pusēm vienojoties, tiek veikta, katrā ziņā nevar tikt traktēta kā zaudējumu nodarīšana parādniekam (*Senāta 2014. gada 19. marta spriedums lietā Nr. [SKC-116/2014](#) (C04336008), 9.2.–10. punkts*).

63. panta ceturtnā daļa

Kad maksātnespējas administrators, izpildot Maksātnespējas likuma 63. panta ceturtnajā daļā uzlikto pienākumu, cēlis tiesā prasību pret valdes locekli par sabiedrībai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu, lai sāktu darboties valdes locekļu vainojamības prezumpcija,

kas pierādīšanas pienākumu pārliet no prasītāja (administratora) uz atbildētāju (valdes locekli), prasītājam atbilstoši sacīkstes principam un vispārējiem Civilprocesa likuma noteikumiem, kas regulē pierādījumu iesniegšanu, nepieciešams pierādīt zaudējumu esību (sk. *Senāta 2014. gada 15. janvāra sprieduma lietā Nr. [SKC-101/2014](#) (C23039311) 7. punktu*). Administratora pienākums ir, labā ticībā uzturot prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, koriģēt piedzenamo summu apmēru, mainoties faktiskajiem apstākļiem pēc prasības celšanas (piemēram, mantas vai debitoru parādu atgūšana) (*Senāta 2016. gada 20. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-2/2016](#) (C04268309), 9.1. punkts*).

67. panta otrā daļa

Valdes locekļa kā pilnvarnieka krietna saimnieka rūpības pienākumā ietilpst arī norēķinu došana un lietu nodošana, tāpēc situācijā, kad sabiedrības valdes loceklis, pārkāpjot Maksātnespējas likuma 67. panta otro daļu, administratoram nav iesniedzis sabiedrības grāmatvedības dokumentus, tas atbild par zaudējumiem, kas no tā cēlušies (sk. sal. Civillikuma 2298. pantu). Kā kritērijs zaudējumu apmēra noteikšanai šādā gadījumā var būt maksātnespējas procesā atzīto kreditoru prasījumu pamatparāda apmērs, ko nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros (sk. sal. 2010. gada 26. jūlijā pieņemtā Maksātnespējas likuma 72.¹ pantu) (*Senāta 2016. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-163/2016](#) (C37063012), 10. punkts*).

70. pants

Likums neparedz, ka Maksātnespējas likuma 70. pantā noteiktais prasījuma iesniegšanas termiņš un sekas tā nokavējuma gadījumā nav attiecināmas uz kreditoru, kura prasījuma tiesības nodrošinātas ar zemesgrāmatā ierakstītu hipotēku. Ja kreditors nav ievērojis Maksātnespējas likuma 70. pantā noteikto prasījumu iesniegšanas termiņu, kreditors, tostarp nodrošinātais kreditors, zaudē savas kreditora tiesības (*Senāta 2015. gada 2. novembra spriedums lietā Nr. [SKC-232/2015](#) (C20486411), 7.4. punkts, 2017. gada 5. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-76/2017](#) (C19053511), 8.6.–8.7. punkts, 2016. gada 30. augusta spriedums lietā Nr. [SKC-111/2016](#) (C27204111), 7.1. punkts*).

Ņemot vērā Civillikuma 1283. pantā paredzēto, ka tiesība kā blakus tiesība sava spēka ziņā atkarīga no prasījuma spēka, tiesai, pirms atzīt ķīlas tiesības spēku, ir jāpārlicinās par prasījuma, par kuru ķīla atbild, spēkā esību. Ja kreditors likumā noteiktajā termiņā nav iesniedzis kreditora prasījumu, šis prasījums, kas bija nodrošināts ar ķīlu, vairs nav spēkā (*Senāta 2016. gada 30. augusta spriedums lietā Nr. [SKC-111/2016](#) (C27204111), 7.2. punkts*).

74. panta pirmā daļa

Tiesa, izskatot sevišķās tiesāšanās kārtībā sūdzību par administratora lēmumu, kreditora prasījuma pamatotību nevērtē, bet pārbauda lēmuma atbilstību normatīvo aktu prasībām. Līdz ar to tas apstāklis, ka tiesa sevišķās tiesāšanās kārtībā noraidījusi sūdzību par administratora lēmumu par personas neatzīšanu par parādnieka kreditoru, un administratora rīcības prettiesiskumu šāda lēmuma pieņemšanā nav konstatējusi arī

Maksātnespējas administrācija, nenorāda, ka jautājums par administratora neatzītā kreditora prasījuma tiesisko pamatotību, ievērojot Maksātnespējas likuma 74. panta pirmajā daļā tieši noteikto, no jauna nevar tikt skatīts prasības tiesvedības kārtībā, ar tiesas spriedumu atzīstot personu par parādnieka kreditoru, kā arī viņa pret parādnieka vērsto prasījumu (*Senāta 2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-193/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0621.C04460913.1.S), 7.4. punkts*).

Situācijā, kad tiek skatīts maksātnespējīgā komersanta un tā iespējamā nodrošinātā kreditora strīds par tiesībām, administratoram ir pienākums izvērtēt iespējamās izmaiņas kreditoru kopumā un rīkoties tā, lai iespējamā kreditora prasījumu varētu apmierināt tam labvēlīga galīgā tiesas sprieduma gadījumā. Atzīto kreditoru prasījumu apmierināšana no līdzekļiem, kas iegūti, atsavinot iespējamam kreditoram par labu iekļātās īpašumus, kā arī noslēguma kreditoru sapulces sasaukšana pirms galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās, ir pretēja civilprocesa, maksātnespējas procesa un bankrota procedūras mērķiem. Atzīto kreditoru prasījumus var segt no līdzekļiem, kas iegūti, atsavinot to parādnieka mantu, ar kuru nav nodrošināts iespējamā kreditora prasījums un par kuru nav strīda (*Senāta 2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-193/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:0621.C04460913.1.S), 7.4. punkts*).

Administratoram ir tiesības pārsūdzēt tiesas spriedumu, ar kuru persona atzīta par parādnieka kreditoru, taču viņam jāņem vērā, ka arī galīgajā tiesas spriedumā varētu tikt atzīts iespējamā kreditora prasījums pret parādnieku un tādējādi vēl iespējamās izmaiņas kreditoru kopumā. Šādā situācijā administrators var virzīt maksātnespējas procesu, nodrošinot to, ka netiek aizskartas iespējamā kreditora intereses, proti, tā, lai iespējamā kreditora prasījumu varētu apmierināt gadījumā, ja viņš ar galīgo tiesas spriedumu tiktu atzīts par nodrošināto kreditoru. Maksātnespējas procesa ātrums nevar būt pašmērķis, un tā dēļ nedrīkst tikt pieļauti būtiski personas tiesību aizskārumi. Tāpat nevar runāt par maksātnespējas procesa efektivitāti tad, ja citu kreditoru prasījumi tiek apmierināti, kamēr netiek ņemtas vērā tāda kreditora intereses, kura prasījums nodrošināts ar hipotēku vai komercķīlu, kas atzīstamas par vienu no drošākajiem aizdevuma nodrošinājuma veidiem. Īpaši šādā gadījumā iespējamam kreditoram vajadzētu būt vismaz iespējai sagaidīt galīgo tiesas nolēmumu, kurā noteikts, vai prasījums ir atzīstams (*Satversmes tiesas 2013. gada 7. oktobra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2012-25-01](#), 19. punkts*).

85. panta otrā daļa

Ņemot vērā, ka par kreditoru kopuma interesēm atbilstošu lēmumu nedrīkst uzskatīt jebkuru lēmumu, par kuru nobalsojis kreditoru vairākums, pārbaudot sūdzību par kreditoru sapulces lēmumu (Maksātnespējas likuma 85. panta otrā daļa), ar kuru palielināta administratora atlīdzība, tiesai būtu jāpārliciecinās, vai vismaz formāli pastāv objektīvi iemesli šādai palielināšanai, ja šāds apstrīdēšanas motīvs minēts sūdzībā (*Senāta 2015. gada 30. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-9/2015](#) (C27170214), 6. punkts*).

92. panta pirmās daļas 2. punkts

Atsevišķas pazīmes, kuras Valsts ieņēmumu dienests izmanto fiktīvu darījumu konstatēšanai nodokļu tiesību izpratnē, var sakrist ar fiktīva darījuma pazīmēm

privāttiesiskajā izpratnē. Tādēļ situācijā, kad maksātnespējas administrators saskaņā ar Maksātnespējas likuma 92. panta pirmās daļas 2. punktu cēlis tiesā prasību par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, Valsts ieņēmumu dienesta atzinums var tikt izmantots kā rakstveida pierādījums, analizējot katru tajā norādīto fiktīva darījuma pazīmi un norādot iemeslus, kāpēc tā atzīstama par derīgu vai nederīgu darījuma atzīšanai par spēkā neesošu (*Senāta 2016. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-608/2016](#) (C31379412), 9. punkts*).

95. panta pirmās daļas 2. punkts

Maksātnespējas likuma 95. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē ar parāda segšanu jāsaprot arī sabiedrības no Komerclikuma izrietošs dividenžu izmaksas pienākums dalībniekiem, ja tiek pieņemts attiecīgs lēmums. Pretējs minētās normas iztulkojums būtu pretrunā ar Maksātnespējas likuma mērķi – aizsargāt kreditoru kopuma intereses parādnieka maksātnespējas gadījumā, jo nostādītu maksātnespējīgās sabiedrības dalībniekus privilīģētākā stāvoklī nekā šīs sabiedrības kreditorus (*Senāta 2013. gada 31. maija spriedums lietā Nr. [SKC-164/2013](#) (C29476110), 7.3. punkts*).

97. panta pirmā daļa

Maksātnespējas administratora atbilstoši Maksātnespējas likuma 97. panta pirmajai daļai veiktu vienpusēju atkāpšanos no tiesiski noslēgta līguma, kas nav atzīts par spēkā neesošu vai atcelts no paša sākuma, nevar traktēt kā tiesiskā pamata atkrišanu Civillikuma 2389. panta izpratnē. Administratora darbība, kas atbilst Maksātnespējas likuma 97. panta pirmajai daļai, pati par sevi nenodibina Civillikuma 2389. pantā paredzēto izpildījuma atprasījuma pamatu. Vēlāk mainījušos apstākļus kļūdaini attiecinot uz ieguvuma tiesisko pamatu un tādēļ atzīstot, ka atbildētāja ir iedzīvojusies no prasītājas mantas bez tiesiska pamata, tiesa minēto normu ir piemērojusi nepareizi. (*Senāta 2013. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-121/2013](#) (C28323610), 6. punkts, Senāta 2015. gada 6. novembra spriedums lietā Nr. [SCK-107/2015](#) (C20347011), 6.3. punkts, 2016. gada 20. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-220/2016](#) (C28323610), 13. punkts*).

99. panta ceturtnā daļa

Par nodrošinājumu kalpojošās (ieķīlātās) parādnieka mantas izsoles rezultātā iegūto naudas līdzekļu sadali kā speciāla norma regulē Maksātnespējas likuma 99. panta ceturtnā daļa. Nekustamā īpašuma nodokļa parāda segšanu minētā norma neparedz. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 9. panta ceturtnā daļa neprasa nekustamā īpašuma nodokļa parāda segšanu pirms īpašuma reģistrēšanas, ja nekustamais īpašums ticis atsavināts, veicot maksātnespējas procesu, tādēļ prioritāra statusa piešķiršana nekustamā īpašuma nodokļa parādam, to iekļaujot izsoles izdevumu aprēķinā, nav pamatota (*Senāta 2012. gada 7. marta lēmums lietā Nr. [SPC-26/2012](#) (C27235711), 8.3.–8.4. punkts*).

138. pants

Maksātnespējas likuma 138. panta mērķis ir nodrošināt vienīgi to, lai administrators nenovilcina bankrota procedūras pabeigšanu pēc tam, kad apmierināti visu kreditoru prasījumi. Šādas novilcināšanas sekas būtu nelabvēlīgas, tostarp pieaugtu maksātnespējas procesa izmaksas. Taču bankrota procedūras pasākumus nevar uzskatīt par pabeigtiem, kamēr nav noskaidrots kreditoru kopums (*Satversmes tiesas 2013. gada 7. oktobra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2012-25-01](#), 17.2. punkts*).

158. panta otrā daļa

Nodrošināto kreditoru prasījumu apmierināšanas un par nodrošinājumu kalpojošās mantas pārdošanas kārtība nosakāma maksātnespējas procesa ietvaros. Mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā jāiekļauj par nodrošinājumu kalpojošā ieķīlātā manta (lieta). Nodrošinātais kreditors, ja viņš uzskata par nepamatotu mantas pārdošanas un kreditoru apmierināšanas plānā noteikto termiņu ieķīlātās mantas pārdošanai, pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas var pieprasīt tās pārdošanu citā laikā, vēršoties pie maksātnespējas administratora ar attiecīgu lūgumu par mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu plāna grozīšanu (*Senāta 2010. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. [SPC-192/2010](#) (C31365509), 7. punkts*).

177. panta otrā daļa

Maksātnespējas likuma 177. panta otrā daļa attiecas nevis uz kārtējiem nodokļu maksājumiem, bet gan uz tādiem nodokļu parādiem, kas fiziskajai personai izveidojušies līdz maksātnespējas pasludināšanai un kas bankrota procedūras ietvaros, veicot mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu dzēšanas plānā norādītos maksājumus, nav tikuši samaksāti (*Senāta 2017. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2017](#) (C22019410), 6.2. punkts*).

188. panta pirmās daļas 3. punkts

Administratora atlīdzība papildus tiesiskās aizsardzības vai maksātnespējas procesa izdevumiem veido izmaksas tiesiskās aizsardzības vai maksātnespējas procesa likumīgas un efektīvas norises nodrošināšanai. Administratora atlīdzību, tāpat kā procesa izdevumus, pamatā sedz no attiecīgās fiziskās vai juridiskās personas līdzekļiem. Tādējādi atlīdzības noteikšana, tāpat kā jebkura cita darbība, ko administrators veic (tam jāveic) maksātnespējas procesa ietvaros, ir administratora rīcība Maksātnespējas procesa likuma 188. panta pirmās daļas 3. punkta izpratnē (*Senāta 2011. gada 25. janvāra lēmums lietā Nr. [SKA-270/2011](#) (A7039810/6), 6. punkts*).

Likums „Par uzņēmumu un uzņēmēj sabiedrību maksātnespēju”**7. panta pirmās daļas 2. un 3. punkts**

Ministru kabineta rīkojums attiecībā uz privāto finanšu līdzekļu ieguldīšanu valsts kapitālsabiedrībā un būtībā valsts kapitālsabiedrības statusa zaudēšanu ir ārpus parastā regulējuma. Maksātnespējas process šo konceptuālo lemšanu neatceļ, tādējādi, valsts

notāram saņemot dokumentus par maksātnespējīgas valsts kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanu, piesaistot privāto kapitālu, ir pamats prasīt iesniegt arī attiecīgu Ministru kabineta rīkojumu (*Senāta 2011. gada 15. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-451/2011](#) (A42587307), 18. punkts*).

69. pants

Sabiedrības pārvaldes institūcijas loceklim kā ieinteresētajai personai likuma „Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju” 35. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē šī likuma 69. pants paredz apgrieztu pierādīšanas nastu, proti, ja sabiedrībai ir nodarīti zaudējumi, ieinteresētajai personai ir jāpierāda, ka tā par zaudējumu nodarīšanu neko nezināja (*Senāta 2017. gada 26. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-20/2017](#) (C04275908), 12.3. punkts*).

Civilprocesa likums (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim)

363.⁸ pants

Lai arī Piespiedu ietekmēšanas līdzekļu izpildes likuma 8. pants paredz tiesas, kas izskata maksātnespējas lietu, tiesības atcelt krimināllietas ietvaros uzlikto arestu ar kriminālprocesu saistītai mantai, minētā norma piemērojama tikai kopsakarā ar šā likuma 2. pantu (pamats piespiedu ietekmēšanas līdzekļu izpildei ir likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums krimināllietā). Kārtība, kādā lemjams jautājums par aresta atcelšanu, noteikta Kriminālprocesa likuma 366. pantā, tāpēc šis jautājums nav izlemjams Civilprocesa likuma 363.⁸ panta pirmajā daļā noteiktajā kārtībā (*Senāta 2012. gada 7. marta lēmums lietā Nr. [SPC-23/2012](#) (C27190509), 10. punkts*).

363.¹¹ pants

Situācijā, kad maksātnespējas administrators nav atzinis personu par nodrošināto kreditoru un persona saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.¹¹ pantu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim) vērsusies tiesā, lūdzot atzīt nodrošinātā kreditora statusu, šāda prasība ietver sevī prasību par strīda izšķiršanu par kreditora statusa pamatā esošajām tiesībām pēc būtības (*Senāta 2016. gada 30. jūnija lēmums lietā Nr. [SKC-1931/2016](#) (C04420811), 10. punkts*).

363.²⁰ pants

No Civilprocesa likuma 363.²⁰ panta (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim) izriet, ka sūdzību par Maksātnespējas administrācijas pieņemto lēmumu par administratora rīcību fiziskās personas maksātnespējas procesā, kas uzsākts līdz 2010. gada 31. oktobrim, tiesa izskata tiesas sēdē, uz to aicinot ieinteresētās personas (*Senāta 2015. gada 24. marta lēmums lietā Nr. [SPC-6/2015](#) (C27154414), 4.2. punkts*).

Latvijas Republikas Satversme

92. pants

Likumā nosaka ne tikai prasības tiesvedību, bet arī no tās atšķirīgus tiesvedības veidus: sevišķo tiesāšanas kārtību un saistību izpildīšanu bezstrīdus kārtībā. Lietas par maksātnespēju tiek izskatītas sevišķās tiesāšanas kārtībā. Šīs kategorijas lietas atšķiras no prasības tiesvedības kārtībā izskatāmajām lietām ar to, ka tajās nekad nav strīda par tiesībām. Maksātnespējas likuma mērķis ir nevis regulēt strīdus par tiesībām, bet nodrošināt reālo vai potenciālo kreditoru aizsardzību. Maksātnespējas process ir specifisks un atšķiras no vispārējās civilprocesuālās kārtības. Maksātnespēja ir objektīvs uzņēmuma stāvoklis, un maksātnespējas fakta konstatēšana un pasludināšana ar tiesas spriedumu ir viens no maksātnespējas procesa posmiem, kura pārsūdzēšana augstākas instances tiesā likumā nav paredzēta (*Satversmes tiesas 2002. gada 17. janvāra spriedums lietā Nr. [2001-08-01](#), 4. punkts*).

Nevienai personai nav aizliegts savu interešu aizsardzībai vērsties tiesā ar prasību pret parādnieku pēc savas iniciatīvas, ja tiesa, izskatot maksātnespējas procesa lietu, strīdu par tiesībām nav konstatējusi. Ja tiesa apmierina iespējamā kreditora celto prasību, tas nozīmē, ka strīds par tiesībām ir bijis. Tāpēc šādu personas rīcību nevar uzskatīt par tiesu sistēmu apgrūtinošu vai maksātnespējas procesu kavējošu. Tiesiskuma un personas civilo interešu aizsardzības principiem šādā gadījumā ir prioritāte pār speciālajiem maksātnespējas procesa principiem (*Satversmes tiesas 2013. gada 7. oktobra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2012-25-01](#), 19. punkts*).

105. pants

Maksātnespējas process ir vērst galvenokārt uz kreditoru un parādnieku tiesību aizsardzību. Vienlaikus šajā procesā īstenojas administratora tiesības izvēlēties attiecīgo nodarbošanos kā savu profesionālo darbību un gūt no tās savai eksistencei nepieciešamos līdzekļus. Šīs administratora tiesības nevar aplūkot tikai viena maksātnespējas procesa ietvaros. Jāņem vērā, ka administrators savu profesionālo darbību var realizēt secīgi vai pat vienlaikus vairākos maksātnespējas procesos. Ar administratora profesijas būtību pretrunā nenonāktu tas, ka līdztekus maksātnespējas procesam, kurā administratoram ir iespējas nopelnīt lielāku atlīdzību, viņam būtu pienākums uzņemties arī tādu maksātnespējas procesu administrēšanu, kuros atlīdzība ir neliela. Eiropas Cilvēktiesību tiesa nav saskatījusi tiesību uz īpašumu aizskārums arī tad, ja kādas profesijas pārstāvjiem sabiedrības labā noteiktos gadījumos uzlikts pienākums veikt savu darbu bez atlīdzības (*Satversmes tiesas 2010. gada 20. aprīļa lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2009-100-03](#), 9.4. punkts*).

Civillikums

16. pants

Parādnieka saistība, citiem vārdiem, pienākums atdot parādu, izriet no tiesiskās attiecības, kas pastāv starp kreditoru un parādnieku, nevis no tā, kurā valstī kreditors miris vai kur atklājies viņa mantojums. Civillikuma 16. pantā noteiktais (*mantojuma*

tiesības uz mantojumu, kas atrodas Latvijā, apspriežamas pēc Latvijas likuma) nav piemērojams, nedz risinot jautājumus saistībā ar kreditora pretenziju pieņemšanu Latvijā reģistrētas uzņēmēj sabiedrības maksātnespējas procesā, nedz arī nosakot to personu loku, kuras ir tiesīgas pretenziju iesniegt (Senāta 2016. gada 29. decembra lēmums Nr. [SPC-13/2016](#) (C17119614), 10. punkts).

1294. pants

Nodokļu maksātāja publiski tiesisko prasījumu par pārmaksātā nodokļa samaksu pret nodokļu administrāciju nevar nodot citai personai, un tāpēc saskaņā ar Civillikuma 1294. panta noteikumiem tas nevar būt par komerčķīlas priekšmetu (*Senāta 2012. gada 25. aprīļa spriedums lietā Nr. [SPC-1/2012](#) (C27188610), 11. punkts*).³

1710. un 1712. pants

Maksātnespējas process tiesā notiek sevišķās tiesāšanas, bet ne prasības kārtībā, tādēļ lēmums, ar kuru parādnieks atbrīvots no saistībām sakarā ar saistību dzēšanas procedūras pabeigšanu (*Maksātnespējas likuma 165. pants*), nav uzskatāms par kreditora prasījuma noraidīšanu Civillikuma 1892. panta izpratnē. Līdz ar to parādnieka atbrīvošana no saistībām tā maksātnespējas procesā nav uzskatāma par galvenā parādnieka atsvabināšanu no saistībām Civillikuma 1710. un 1712. panta izpratnē (*Senāta 2017. gada 3. marta spriedums lietā Nr. [SKC-81/2017](#) (C33337912), 7. punkts*).

Ģadījumā, ja ar tiesas lēmumu tiek izbeigta galvenā parādnieka, kas ir fiziskā persona, saistību dzēšanas procedūra un maksātnespējas process, dzēšot šīs personas saistību dzēšanas plānā norādītās neizpildītās saistības, galvojums netiek izbeigts (*Senāta 2016. gada 16. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-178/2016](#) (C12183912), 8. punkts*).

1779. pants

Ja pēc komercsabiedrības maksātnespējas procesa noslēgšanās atklājušies apstākļi, kas liecina par tādu sabiedrības valdes locekļa rīcību, kas ļauj to saukt pie atbildības par trešajai personai nodarīto kaitējumu, prasību par neatļautas darbības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzību pret šo valdes locekli var celt arī likvidētās komercsabiedrības kreditors, kas nebija iesniedzis kreditora prasījumu maksātnespējas procesa ietvaros, arī tad, ja neatļauto darbību valdes loceklis veicis likvidētās sabiedrības vārdā (*Senāta 2017. gada 16. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-108/2018](#) (C02022712), 8.1., 10.2. punkts*).

Komerclikums

169. panta otrā daļa

Komerclikuma 169. panta trešās daļas norma, atkāpjoties no civilprocesa vispārīgā principa attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, apstākļu, ka viņš rīkojies kā krietns un

³ Šajā lietā notikusi judikatūras maiņa – Senāts atkāpjās no 2011. gada 14. decembra lēmumā (lieta Nr. [SPC-49/2011](#) (C31376510)) izteiktajiem secinājumiem.

rūpīgs saimnieks, pierādīšanas nastu pārliet uz valdes locekli. Savukārt situācijā, kad valdes loceklis nespēj minēto pierādīt, viņa vaina ir prezumējama. Apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur tiesību ļaunprātīgu aizskārums, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu, neuzmanību. Līdz ar to atbildība neiestājas vienīgi tad, ja valdes loceklis pierāda, ka attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību (*Senāta 2018. gada 22. marta spriedums lietā Nr. SKC-96/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0322.C33413112.1.S)*, 8.3. punkts).

Apstākļos, kad valdes locekļa kā pilnvarnieka krietna saimnieka rūpības pienākumā ietilpst arī norēķina došana par savu darbību un lietu nodošana, mainoties valdei (Civillikuma 2305., 2306., 2298. pants), šajā jautājumā Komerclikuma 169. panta otrā daļa jātulko kopsakarā ar Civillikuma 1674. pantu. Tādēļ, ja dažādos periodos darbojošos valdes locekļu rīcības rezultātā ir radīta situācija, kurā nav iespējams konstatēt zaudējumu nodarīšanas brīdi, tad šādi zaudējumi uzskatāmi par nedalītiem Civillikuma 1674. panta izpratnē, un par tiem solidāri atbild visi tie valdes locekļi, kuru rīcības rezultātā šāda situācija radusies (*Senāta 2016. gada 20. aprīļa spriedums lietā Nr. SKC-2/2016 (C04268309)*, 9.8. punkts).

Kā izriet arī no Maksātnespējas likuma 1. pantā definētajiem maksātnespējas procesa mērķiem un 6. pantā noteiktajiem šā procesa principiem, sākoties sabiedrības finansiālajām grūtībām, valdes locekļu pienākumi ir nodrošināt parādnieka mantas saglabāšanu un nepieļaut objektīvi nepamatotu saistību pieaugumu, lai būtu iespējams maksimāli apmierināt kreditoru prasījumus. Viens no instrumentiem, kā atgūt līdzekļus kreditoru prasījumu segšanai maksātnespējas procesā, ir zaudējumu piedziņa no maksātnespējīgās komercsabiedrības valdes locekļiem. Maksātnespējas procesa administratoram, kurš cēlis prasību pret valdes locekli, ir jāpierāda, pirmkārt, sabiedrībai (kreditoru kopumam) nodarīto zaudējumu fakts un apmērs, otrkārt, cēloniskais sakars starp zaudējumiem un valdes locekļa rīcību, treškārt, kā šie zaudējumi ir samazinājuši kreditoru prasījumu apmierināšanas iespējas maksātnespējas procesā, bet valdes loceklis var atbrīvoties no civiltiesiskās atbildības, pierāddams savas rīcības atbilstību krietna un rūpīga saimnieka kritērijiem (*2016. gada 7. jūnija paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. SKC-7/2016 (C39072411)*, 10. punkts).

169. panta trešā daļa

Apstākļos, kad maksātnespējas administrators, kas cēlis zaudējumu piedziņas prasību pret maksātnespējīgās sabiedrības valdes locekli, atsaucas uz noteiktā laika posmā notikušo sabiedrības mantas samazinājumu, taču viņa rīcībā nav nodoti pierādījumi par minētās mantas (naudas) tiesisku izlietojumu, valdes loceklis var tikt atbrīvots no atbildības, vienīgi pierādot, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pieļāvis pat vieglu neuzmanību (*Senāta 2016. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. SKC-297/2016 (C30389009)*, 8. punkts).

Civillikuma noteikumus par delikttiesisko atbildību var piemērot pret sabiedrības valdes locekļiem par kaitējumu, kas ar neatļautu darbību izdarīts trešajai personai, taču attiecībā ar sabiedrību Komerclikums kā speciālā norma pret valdes locekli izvirza stingrākas prasības. Ja valdes locekļa rīcība ir pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības

prakse un tiek pierādīts, ka sabiedrībai nodarīts zaudējums, konstatēta amatpersonas rīcība un pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un nodarītajiem zaudējumiem, tad apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārumu, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu, neuzmanību. Atbildība neiestājas tikai tad, ja attiecīgais subjekts pierāda, ka viņš attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību (*Senāta 2012. gada 25. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-25/2012](#) (C29338106), 8.4. punkts*).

170. pants

Maksātnespējas likuma normās paredzētās administratora tiesības celt prasību pret sabiedrības pārvaldes institūciju locekļiem par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību neizslēdz Komerclikuma 170. pantā noteiktās kreditora tiesības uz šāda rakstura prasības celšanu sabiedrības labā maksātnespējas procesa ietvaros. Minētais regulējums nenonāk pretrunā ar kreditora individuālās rīcības aizlieguma principu maksātnespējas procesā. Tādējādi Komerclikuma 170. pants paredz kreditora tiesību aizsardzību arī gadījumam, kad administrators atsakās no prasības par zaudējumu atlīdzību celšanas pret valdes un padomes locekļiem. Tomēr tiesai, lai konstatētu kreditora prasības tiesību pastāvēšanu, ir jāpārbauda, vai ir ievēroti šā panta pirmajā daļā paredzētie priekšnosacījumi, proti, kreditors nevar panākt prasījuma apmierināšanu no sabiedrības, un atbildīgie subjekti nodarīto zaudējumu nav atlīdzinājuši (*Senāta 2013. gada 21. jūnija lēmums lietā Nr. [SKC-2020/2013](#) (C04419812), 6.2.–6.3. punkts*).

345., 346. pants

Kreditoru interešu aizsardzība maksātnespējas procesā nav atkarīga no tā, vai sadalāmās sabiedrības dalībnieki, valdes vai padomes locekļi izmantojuši Komerclikuma 346. pantā paredzētās tiesības apstrīdēt reorganizācijas lēmuma tiesiskumu. Tāpat kreditoru tiesības neietekmē tas, ka viņi Komerclikuma 345. panta kārtībā sabiedrības sadalīšanas (reorganizācijas) procesā nav lūguši nodrošināt savus prasījumus (*Senāta 2018. gada 28. novembra spriedums lietā Nr. [SKC-185/2018](#) (ECLI:LV:AT:2018:1128.C31473614.1.S), 6.1. punkts*).

Zemesgrāmatu likums

45. panta 1. punkts

Maksātnespējas likuma 44. panta trešās daļas 1. punktā (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 31. oktobrim) un Zemesgrāmatu likuma 45. panta 1. punktā noteiktā maksātnespējas atzīme zemesgrāmatā ierakstāma ne tikai komercsabiedrības maksātnespējas procesa ierosināšanas gadījumā, bet arī tad, ja tiek īstenots tās tiesiskās vai ārpusstiesas tiesiskās aizsardzības process (*Senāta 2010. gada 3. novembra lēmums lietā Nr. [SKC-975/2010](#) (C01155010), 7. punkts*).

46. panta pirmā daļa

Ja nekustamajam īpašumam zemesgrāmatā ir ierakstīta maksātnespējas atzīme, zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis nevar nostiprināt trešās personas īpašuma tiesības pat tad, ja tās pamatojas uz likumīgā spēkā stājušos tiesas lēmumu par izsoles akta apstiprināšanu un īpašuma tiesību ierakstīšanu zemesgrāmatā, jo maksātnespējas atzīme ir šķērslis jebkuram labprātīgam vai piespiedu nostiprinājumam. Jautājumu par trešās personas īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu nevar izlemt zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis, bet gan tiesa prasības tiesvedības kārtībā (*Senāta 2010. gada 3. novembra lēmums lietā Nr. [SKC-975/2011](#) (C01155010), 8. punkts*).

Administratīvā procesa likums

191. panta pirmās daļas 1. punkts

Maksātnespējas administrācijas lēmums par maksātnespējas administratora iekļaušanu Valsts ieņēmumu dienestam iesniedzamajā valsts amatpersonu sarakstā nav administratīvais akts. Veicot šo darbību, Maksātnespējas administrācijas direktors neizdod konstatējošo administratīvo aktu, bet veic valsts pārvaldes darbības, kas nav vērstas ne uz tiesisko, ne faktisko seku radīšanu pieteicējai (veic vienkāršo pārvaldes darbību) (*Senāta 2017. gada 4. oktobra lēmums lietā Nr. [SKA-1457/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L), 2.3., 4. punkts*).

Administratīvās tiesas kompetencē neietilpst pārbaude par to, kā Valsts ieņēmumu dienests īsteno savas kā kreditora tiesības maksātnespējas procesa laikā. Tas ir pakļauts vispārējās jurisdikcijas tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma un Maksātnespējas likuma normām (*Senāta 2017. gada 29. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-315/2017](#) (ECLI:LV:AT:2017:1229.A420481812.2.S), 22. punkts*).

No Maksātnespējas likuma normām, kas noteic administrācijas kompetenci aizsargāt darbinieku intereses viņu darba devēja maksātnespējas gadījumā un tiesības kontrolēt administratora darbību, kā arī izskatīt sūdzības par administratora rīcību, neizriet, ka individuālai privātpersonai būtu subjektīvās publiskās tiesības prasīt, lai administrācija veiktu konkrētas uzraudzības darbības vai pieņemtu konkrētus lēmumus attiecībā uz maksātnespējas administratoru. Likumdevējs Maksātnespējas likumā skaidri paredzējis Maksātnespējas administrācijas pieņemtos lēmumus, uzraugot administratora rīcību maksātnespējas procesā, vērtēt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā vispārējās jurisdikcijas tiesā, kurā ierosināta maksātnespējas lieta. Maksātnespējas administrācijas attiecībā uz administratora darbību vai bezdarbību pieņemto lēmumu un rīcības kontrole nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā (*2016. gada 17. marta lēmums lietā Nr. [SKA-823/2016](#) (A420329215), 6., 8. punkts*).

Eiropas Padomes 2000. gada 29. maija Regula Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām

40. pants

Maksātnespējas procedūras uzsākšana un pabeigšana citā dalībvalstī nevar ietekmēt kreditora, kurš nav ticis informēts par maksātnespējas procedūru un kreditora prasījuma

pieteikšanu, tiesības saņemt apmierinājumu no parādnieka (*Senāta 2016. gada 26. februāra spriedums lietā Nr. [SKC-77/2016](#) (C19056212), 7.3. punkts*).

Apkopojumā izmantotie nolēmumi

Satversmes tiesas nolēmumi

2016. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. [2016-01-01](#)
2015. gada 12. marta spriedums lietā Nr. [2014-23-01](#)
2013. gada 7. oktobra lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2012-25-01](#)
2011. gada 22. novembra spriedums lietā Nr. [2011-04-01](#)
2010. gada 20. aprīļa lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. [2009-100-03](#)
2006. gada 23. februāra spriedums lietā Nr. [2005-22-01](#)
2002. gada 17. janvāra spriedums lietā Nr. [2001-08-01](#)

Senāta nolēmumi

2022. gada	28. februāra	spriedums	lietā	Nr. SKC-19/2022
(ECLI:LV:AT:2022:0228.C30853118.8.S)
2022. gada	28. janvāra	lēmums	lietā	SPC-3/2022
(ECLI:LV:AT:2022:0128.C29475919.9.L)
2022. gada	22. janvāra	lēmums	lietā	Nr. SPC-2/2022
(ECLI:LV:AT:2022:0224.C33451217.11.S)
2021. gada	21. decembra	lēmums	lietā	Nr. SPC-28/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1221.C33251515.4.L)
2021. gada	21. decembra	spriedums	lietā	Nr. SKC-6/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1221.C28338816.8.S)
2021. gada	21. decembra	lēmums	lietā	Nr. SPC-18/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1221.C20288716.6.L)
2021. gada	20. decembra	spriedums	lietā	Nr. SKC-1252/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1220.C30465420.16.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu arhīvā
2021. gada	15. decembra	lēmums	lietā	Nr. SPC-34/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1215.C30726918.9.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu arhīvā
2021. gada	7. decembra	spriedums	lietā	Nr. SKC-903/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1207.C69343820.8.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu arhīvā
2021. gada	30. novembra	lēmums	lietā	Nr. SPC-36/2021
(ECLI:LV:AT:2021:1130.C68501419.13.L)

2021. gada 12. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-9/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:1012.C28386415.7.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 17. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-19/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0617.C73432320.8.L)

2021. gada 28. maija paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-593/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0528.C69267420.12.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 25. maija lēmums lietā Nr. [SPC-10/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0525.C33386518.7.L)

2021. gada 12. maija lēmums lietā Nr. [SPC-23/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0512.C29362320.6.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 11. maija lēmums lietā Nr. [SPC-1/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0511.C33374016.6.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 11. maija lēmums lietā Nr. [SPC-3/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0511.C31203216.3.L)

2021. gada 26. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-6/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0426.C30412620.4.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-21/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0331.C30838318.7.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-20/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0420.C30638118.12.L)

2021. gada 3. marta paplašinātā sastāva lēmums lietā Nr. [SPC-8/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0303.C33268619.8.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 3. marta lēmums lietā Nr. [SPC-22/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0303.C33486016.2.L)

2021. gada 25. februāra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-32/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0225.C33525715.10.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 25. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-7/2021](#)
(ECLI:LV:AT:2021:0225.C73392520.6.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 14. janvāra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-3/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0914.C12285316.2.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2021. gada 12. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-71/2021](#) (ECLI:LV:AT:2021:0112.C29854011.9.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2020. gada 17. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-30/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1117.C12288019.7.L)

2020. gada 14. oktobra lēmums lietā [SPC-13/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1009.C26163319.8.L)

2020. gada 9. oktobra lēmuma lietā Nr. [SPC-23/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1009.C26163319.8.L)

2020. gada 7 oktobra lēmuma lietā Nr. [SPC-25/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:1007.C68384017.6.L)

2020. gada 13. jūlija lēmums lietā Nr. [SPC-17/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0713.C31354615.2.L)

2020. gada 18. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-519/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0618.C33248119.16.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2020. gada 26. marta lēmums lietā Nr. [SPC-5/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0526.C21041616.3.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2020. gada 29. janvāra lēmums lietā Nr. [SKC-426/2020](#) (ECLI:LV:AT:2020:0129.C08042717.10.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 17. decembra lēmuma lietā Nr. [SPC-24/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1217.C69360518.6.L)

2019. gada 17. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-21/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1217.C33208515.4.L)

2019. gada 16. decembra spriedums lietā Nr. [SKC-294/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1216.C29358817.8.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-272/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1031.C32372015.13.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 3. oktobra spriedums lietā Nr. [SKC-185/2019](#) (ECLI:LV:AT:2019:1003.C30594016.4.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 12. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-154/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0612.C10092716.4.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 11. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-13/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0611.C32189017.8.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-9/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0604.C33414918.6.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 2. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-2/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0402.C29565117.6.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 25. marta lēmums lietā Nr. [SKC-520/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0325.C28328511.12.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 25. marta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. [SPC-12/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0325.C30434318.4.L)

2019. gada 22. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0222.C33512613.16.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 7. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-1/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0207.C30595817.5.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2019. gada 24. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-7/2019](#)
(ECLI:LV:AT:2019:0124.C36066011.8.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2018. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:1129.C30403215.6.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2018. gada 28. novembra spriedums lietā Nr. [SKC-185/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:1128.C31473614.1.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2018. gada 23. novembra paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-291/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:1123.C26097912.1.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2018. gada 8. augusta lēmums lietā Nr. [SKK-388/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0808.15830008516.3.L)

2018. gada 4. jūlija spriedums lietā Nr. [SKC-155/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0704.C30609515.1.S)

2018. gada 4. jūlija lēmums lietā Nr. [SPC-7/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0704.C24091317.4.L)
2018. gada 29. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-160/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0629.C36054414.1.S)
2018. gada 27. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-196/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0627.C31307815.1.S)
2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-193/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0621.C04460913.1.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2018. gada 8. jūnija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-18/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0608.C33346518.3.L)
2018. gada 24. maija lēmums lietā Nr. [SKC-618/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0524.C04268909.7.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2018. gada 21. maija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-11/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0521.C40160515.2.L)
2018. gada 25. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-9/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0425.C28284615.4.L)
2018. gada 16. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-12/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0416.C33289915.3.L)
2018. gada 22. marta spriedums lietā Nr. [SKC-96/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0322.C33413112.1.S)
2018. gada 15. marta spriedums lietā Nr. [SPC-5/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0315.C35074713.2.S) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2018. gada 20. februāra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SKC-554/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0220.C33439016.4.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2018. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-3/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0206.C28315114.2.L)
2018. gada 2. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-1/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0202.C31234016.2.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2018. gada 26. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2018](#)
(ECLI:LV:AT:2018:0126.C68310217.1.L) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 29. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-315/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:1229.A420481812.2.S)

2017. gada 22. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-22/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:1122.C32276216.2.L)
2017. gada 16. novembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-34/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:1116.C32203717.1.L)
2017. gada 17. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-26/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:1017.C24156916.1.L)
2017. gada 4. oktobra lēmums lietā Nr. [SKA-1457/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:1004.SKA-1457-17.1.L)
2017. gada 28. septembra lēmums lietā Nr. [SPC-19/2017](#)
(ECLI:LV:AT:2017:0928.C33459812.1.L)
2017. gada 14. jūlija lēmums lietā Nr. [SKC-187/2017](#) (C35129613) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 16. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-108/2018](#) (C02022712)
2017. gada 5. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-76/2017](#) (C19053511) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 15. maija spriedums lietā Nr. [SPC-16/2017](#) (C11043816)
2017. gada 5. aprīļa rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-25/2017](#) (C33416410)
2017. gada 31. marta lēmums lietā Nr. [SPC-4/2017](#) (C16111214)
2017. gada 10. marta lēmums lietā Nr. [SPC-12/2017](#) (C28258916)
2017. gada 3. marta spriedums lietā Nr. [SKC-91/2017](#) (C04263412) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 3. marta spriedums lietā Nr. [SKC-81/2017](#) (C33337912) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-14/2017](#) (C29620211)
2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-13/2017](#) (C27151014)
2017. gada 16. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-5/2017](#) (C37101714)
2017. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-2/2017](#) (C22019410) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 3. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-10/2017](#) (C16082214) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 31. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-342/2017](#) (C33370713) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2017. gada 26. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-20/2017](#) (C04275908) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-13/2016](#) (C17119614)

2016. gada 9. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-15/2016](#) (C31275015)
2016. gada 29. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2016](#) (C30642215) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 28. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-19/2016](#) (C12190813) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. [SKC-297/2016](#) (C30389009) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 30. augusta spriedums lietā Nr. [SKC-111/2016](#) (C27204111) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 18. augusta lēmums lietā Nr. [SPC-3/2016](#) (C29392415) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 30. jūnija lēmums lietā Nr. [SKC-1931/2016](#) (C04420811) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 30. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-608/2016](#) (C31379412) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 20. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-220/2016](#) (C28323610) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 21. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-163/2016](#) (C37063012) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 20. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-9/2016](#) (C33241015)
2016. gada 16. jūnija spriedums lietā Nr. [SKC-178/2016](#) (C12183912) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 9. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-10/2016](#) (C24160315)
2016. gada 7. jūnija spriedums lietā Nr. [SKA-580/2016](#) (A420508813)
2016. gada 7. jūnija paplašinātā sastāva spriedums lietā Nr. [SKC-7/2016](#) (C39072411)
2016. gada 26. maija lēmums lietā Nr. [SPC-7/2016](#) (C28367012)
2016. gada 20. maija spriedums lietā Nr. [SPC-11/2016](#) (C19050715) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 29. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-6/2016](#) (C28330612)
2016. gada 20. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-2/2016](#) (C04268309) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 17. marta lēmums lietā Nr. [SKA-823/2016](#) (A420329215)
2016. gada 26. februāra spriedums lietā Nr. [SKC-77/2016](#) (C19056212) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2016. gada 28. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2016](#) (C30447716)

2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-44/2015](#) (C33486213)
2015. gada 29. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-18/2015](#) (C29389515) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2015. gada 23. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-33/2015](#) (C23065712)
2015. gada 4. decembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-36/2015](#) (C24142313)
2015. gada 27. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-27/2015](#) (C32287412)
2015. gada 20. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-24/2015](#) (C30583914)
2015. gada 6. novembra spriedums lietā Nr. [SCK-107/2015](#) (C20347011)
2015. gada 5. novembra spriedums lietā Nr. [SPC-14/2015](#) (C12261614)
2015. gada 2. novembra spriedums lietā Nr. [SKC-232/2015](#) (C20486411)
2015. gada 8. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-16/2015](#) (C40133514)
2015. gada 22. jūlija rīcības sēdes lēmums lietā Nr. [SPC-28/2015](#) (C24070009)
2015. gada 30. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-9/2015](#) (C27170214)
2015. gada 24. marta lēmums lietā Nr. [SPC-7/2015](#) (C35076014)
2015. gada 24. marta lēmums lietā Nr. [SPC-6/2015](#) (C27154414)
2015. gada 28. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-17/2015](#) (C30557714)
2015. gada 24. februāra lēmums lietā Nr. [SPC-4/2015](#) (C40040014)
2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. [SPC-5/2015](#) (C27144014)
2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-3/2015](#) (C32249714) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-2/2015](#) (C32241514)
2015. gada 30. janvāra spriedums lietā Nr. [SPC-1/2015](#) (C40064814)
2014. gada 26. novembra lēmums lietā Nr. [SPC-30/2014](#) (C27218613) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 31. oktobra spriedums lietā Nr. [SPC-27/2014](#) (C27150012) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 30. septembra spriedums lietā Nr. [SPC-28/2014](#) (C27209313) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 30. maija spriedums lietā Nr. [SPC-19/2014](#) (C25054413) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 22. maija lēmums lietā Nr. [SKA-691/2014](#) (A420421411) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 30. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-12/2014](#) (C27195813)

2014. gada 30. aprīļa spriedums lietā Nr. [SPC-10/2014](#) (32293512)
2014. gada 8. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-117/2014](#) (C34057811) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 19. marta spriedums lietā Nr. [SKC-116/2014](#) (C04336008) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 5. februāra lēmums lietā Nr. [SKC-1447/2014](#) (C33292314) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2014. gada 15. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-101/2014](#) (C23039311) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 23. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-48/2013](#) (C30623012) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 4. oktobra lēmums lietā Nr. [SPC-42/2013](#) (C31299813) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 11. septembra spriedums lietā Nr. [SPC-38/2013](#) (C34061212) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 28. jūnija lēmums lietā Nr. [SPC-33/2013](#) (C30769912) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 21. jūnija lēmums lietā Nr. [SKC-2020/2013](#) (C04419812) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 31. maija spriedums lietā Nr. [SKC-164/2013](#) (C29476110) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2013. gada 5. aprīļa spriedums lietā Nr. [SKC-121/2013](#) (C28323610) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 20. decembra lēmums lietā Nr. [SPC-53/2012](#) (C30403513) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 20. decembra spriedums lietā Nr. [SPC-52/2012](#) (C28392012) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 25. aprīļa lēmums lietā Nr. [SPC-1/2012](#) (C27188610) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 7. marta lēmums lietā Nr. [SPC-26/2012](#) (C27235711) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 7. marta spriedums lietā Nr. [SPC-25/2012](#) (C28442011) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 7. marta lēmums lietā Nr. [SPC-23/2012](#) (C27190509) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2012. gada 7. marta spriedums lietā Nr. [SPC-15/2012](#) (C30595611) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)

2012. gada 25. janvāra spriedums lietā Nr. [SKC-25/2012](#) (C29338106) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2011. gada 15. decembra spriedums lietā Nr. [SKA-451/2011](#) (A42587307) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2011. gada 6. aprīļa lēmums lietā Nr. [SKC-951/2011](#) (C04238106) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2011. gada 25. janvāra lēmums lietā Nr. [SKA-270/2011](#) (A7039810/6) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2010. gada 10. novembra spriedums lietā Nr. [SPC-192/2010](#) (C31365509) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2010. gada 3. novembra lēmums lietā Nr. [SKC-975/2010](#) (C01155010) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2010. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. [SPC-109/2010](#) (C33313809) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)
2010. gada 27. janvāra lēmums lietā Nr. [SPC-43/2010](#) – publicēts Senāta judikatūras nolēmumu [arhīvā](#)